

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, RUGPJŪČIO – AUGUST 4, 2016, • Vol. CVII Nr. 92 Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-03-16

Jauniems rūpi valstybė

Pristatydami „Naują planą Lietuvai“ jaunieji konservatoriai apvažiuo visą Lietuvą.

D. Labučio (ELTA) nuotr.

ŠIAME NUMERYJE:

Remis Bistras apie gyvybės mokslų verslą – 7 psl.

Vytautas Andriuškevičius aistringai sutiktas Portlando lietuvių – 8 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) partija pristatė „Naują planą Lietuvai“. Renginys įvyko pirmadienio pavakarę Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus kiemelyje. Buvo pasveikinta komanda,

aktyviai lankiusi daugelį Lietuvos regionų, įvyko diskusija su TS-LKD pirmininku Gabrieliumi Landsbergiu ir ekonomistu Gitanu Nausėda. Diskusijos tema: „Lietuvos ateitis: pagrindiniai iššūkiai ir lūkesčiai“. – 15 psl.

Prezidentė palaikys Lietuvos olimpiečius

Prezidentė Dalia Grybauskaitė išvyko į Rio de Janeirą, kur prasidėsiančiose vasaros olimpinėse žaidynėse palaikys šalies olimpiečius.

Valstybės vadovė dalyvaus 2016 metų vasaros olimpiados atidarymo iškilmėse legendiniame Maracanos stadione, stebės plaukikų Giedriaus Titenio ir Rūtos Meilutytės pasirodymus bei kartu su viso pasaulio krepšinio gerbėjais žiūrės Lietuvos ir Brazilijos vyrų rinktinių dvikovą olimpiniam krepšinio turnyre.

„Dviem savaitėms suvienijantys šalį, sustabdantys laiką ir kovojantys už savo valstybę mūsų sportininkai milijonus gyventojų priverčia garsiai skanduoti žodį LIETUVA. Tai – didžiausias ir svarbiausias sporto renginys šaliai ir svajonės išsipildymas sportininkams, kurių dėka aukštumose ir vėl suplevėsuoja Lietuvos trispalvė“, – sakė Prezidentė.

– 3 psl.

Lietuvos vadovė Dalia Grybauskaitė išvyko į Rio de Janeirą stebėti Lietuvos sportininkų pasirodymų. Prezidentūros spaudos tarnybos nuotr.

Kaip taisyklė, vyrai labiau nerimauja dėl to, ko negali matyti, o ne dėl to, ką gali – Gaius Julius Caesar

Idomią mokslo naujieną tinklara-pyje „lrytas.lt“ (o paskui kita spauda) paskelbė Arnoldas Lukošius – Cambridge ir Oxford universitetų mokslininkai, pasitelkę naujausią technologiją, atkūrė indoeuropiečių prokalbės žodžius, kaip jie skambėjo prieš 8000 m. (Indoeuropiečių prokalbė yra tapusi daugiau negu 440 šiuolaikinių kalbų motina.) Pasitelkus sudėtingą algoritmą kompiuteris simuliavo seniai išnykusios ir nepalikusios jokių rašytinių šaltinių kalbos garsus. Linksmiausia straipsnio autoriui buvo skaityti apie šį atradimą pranešusios britų svetainės „Dailymail“ skaitytojų atsiliepimus – jie išgirstus prokalbės garsus laiko visiškai nesąmone, nes garsai pasirodė keisti, o mokslininkų darbas – pinigų švaistymas. O atkurti garsai lietuvių ausiai yra visiškai suprantami. A. Lukošius duoda tokių pavyzdžių: angliškas žodis „one“ virto „oinos“ (taip garsą užrašė britai; lietuvis gana aiškiai čia išgirs „viens“). „Four“ virto „ketwores“ ir t. t. Nors tyrėjų ataskaitoje niekur net neužsimenama apie lietuvių kalbą, atskaitos mums ir nereikia – pakanka paklausti, kaip kompiuteris dabartinius angliškus skaičius ištaria senąja indoeuropiečių prokalbe, ir neliks jokių abejonių, – sako straipsnio autorius, – labai jau aiškiai girdime „trys“, „du“, „dešim“, „penki“ – būtent taip nuskamba dabartiniai anglų kalbos skaičiai, kai kompiuteris juos ištaria senąja kalba.

Kaip mokslininkai elgėsi su garsais? Jie pasitelkė sudėtingą algoritmą, kad išgirstų, kaip tais laikais buvo tariami žodžiai, dabar virtę gana skirtingais prancūzų, rusų, kurdų, persų ar švedų kalbų žodžiais. Sudarę įvairių kalbų medį mokslininkai judėjo juo atgal, kad atkurtų anksčiau žodžių skambesį, kol rado tą, iš kurio kilo visi kiti. Taip pavyko išgirsti 8000 metų senumo kalbos garsus. Straipsnio autorius sako, kad apie lietuvių kalbą mokslininkai net neužsiminė, nors mes esame įsitikinę (buvome įtikinti mokslininkų), kad mūsų kalba yra vos ne pati prokalbė. Ir šis tyrimas patvirtina, kad buvome teisūs. Mokslininkai svarstė – skirtingose teritorijose apsigyvenę ta pačia kalba kalbantys žmonės laikui bėgant po truputį žodžius iškreipė – kai kurias jų dalis prarado, kai ką pridėjo nauja, kai ką pakeitė. Mokslininkai, panaikinę tuos pasikeitimus, tariasi atkūrę pirminį visoms europiečių kalboms bendrą vieno ar kito žodžio skambesį. Jie šią techniką pagrindė bangos formos statistikos metodu.

Kodėl tokių atradimų nebeišgirstame iš lietuvių kalbos mokslininkų? Sovietiniais laikais Lietuvos kalbininkai buvo žinomi Europoje ir pasaulyje, juos palaikė ir skatino dirbti žinomų pasaulio lingvistų tvirtinimai apie lietuvių kalbos senumą. Kalbos mokslas galėjo intensyviai vystytis greičiausiai kaip tam tikras vidinis pasipriešinimas okupacijai. Nors kalbai okupantai negalėjo pritaikyti politikos, bet ir kalbos mokslas bei lituanistika apskritai buvo slopinama, kad lietuviai nepasijustų kuo nors svarbūs; tautiškumas, nacionalinė savivoka buvo gožiama internacionalizmo, o iš tiesų – rusifikacijos. Ir nors kalbininkams nebuvo leidžiama išvykti į Vakarų, dalyvauti konferencijose, dėstyti arba stažuoti, jie kažkaip palaikė ryšius, kažkokiu būdu (žinoma, privačiai, dažniausiai per lenkus ir socialistinius vokiečius) literatūros gaudavo. Vienas iš praskiūsių kalbos mokslininkų, istorinės gramatikos tyrinėtojų buvo prof. Jonas Kazlauskas, jaunas ir labai talentingas profesorius. Jį pastebėjo Amerikos lingvistai ir pasikvietė pusmečiui ar ilgiau dėstyti viename iš JAV universitetų. Bet sovietams tai buvo nenaudinga, juk toks įvykis būtų šiaip ir anapus Atlanto sukėles tautiškumo, pasididžiavimo savo

Kaip britų mokslininkai atrado lietuvių kalbą

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

kalba banga, todėl mokslininkui nebuvo leista išvykti. Besirengiantis kelionei į Ameriką profesorius vieną dieną paprasčiausiai dingo. Po kiek laiko jo kūnas buvo rastas Neris upėje, ir to priežasčių niekas nepaaiškino. Prisimenu, tuo metu kalbinau vieną jo bendradarbį, taip pat mokslininką, teiraudamasi nuomonės apie įvykį. Profesorius kolega paaiškino, kad Jonas tiesiog persidirbo, tiesiai sakant – išprotėjo ir nusiskandino. Labai jau neįtikėtina ver-

2013 m. Klaipėdos apskrities viešosios I. Simonaitytės bibliotekos Saulės laikrodžio kiemelyje atidengtas paminklas kalbai.

sija – žmogus prieš savo svarbiausią gyvenime įvykį, pasaulinį pripažinimą, ima ir nusiskandina (ir dar žiemą – lenda po ledu). Tik Lietuvos laikais sužinojome tiesą, nors, žinoma, ir anksčiau nujautėme mirties priežastį – su juo buvo susidorota.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, kaip bebūtų keista, lietuvių kalbos mokslai prislopo, visiškai nebesigirdi apie fundamentalius lituanistikos tyrimus ir atradimus. Tiesa, oponentai paprieštaraus – juk baigtas rengti Lietuvių kalbos žodynas (žodynu 1902 m. pirmasis susirūpino ir ėmė rinkti žodžius Kazimieras Būga, 1924 m. išleides pirmąjį sąsiuvinį; 1941 m. išleistas pirmas tomas; Lietuvių kalbos žodynas baigtas rengti ir leisti 2002 m.). Taigi okupacija lietuvių kalbai savotiškai pasitarnavo – priešintis sovietinėms bukybėms ir nutautinimui, rasdavosi daug norinčių tyrinėti ir besidominčių lietuvių kalba, todėl išaugo ir rimtų mokslininkų. Demokratijos ir visiškos laisvės sąlygomis, atrodo, nebeliko entuziazmo, nes nebeliko ir su kuo kovoti, kam priešintis (taip ištuštėjo ir bažnyčios, kurios atgimimo laikais buvo užtvindytos). Nors gal dabartiniai mokslininkai tiesiog nemoka savęs reklamuoti ir viešinti savo atradimų? Galbūt, bet šiandien nežinau nė vienos šiuolaikinio lituanistikos mokslininko, baltisto, kalbos istoriko pavardės. Kalbininkus besuvokiame tik kaip norminės lietuvių kalbos saugotojus, o dažniausiai – natūralios kalbos sausintojus (arba susintojus), kurie neleidžia pasireikšti natūraliam gyvenimui. Kalbos komisija renkas į posėdžius, kad padarytų eilinį nutarimą, kaip

turėtume tarti ar rašyti žodį ir sakinį (kita komisija po kelerių metų padarys gal priešingą nutarimą). Ir kaskart senojoje mūsų kalboje jie randa vis ką nors geriau. Suprantama, jie turi parodyti, kad dirba, bet tai daugiausiai virimas savose sultyse. Kaip niekur pasaulyje, Lietuvoje kalbininkai gali nubausti už „grubias kalbos klaidas“. Tai greičiausiai sovietinės diktatūros palikimas – viską drausti, už viską bausti. Tai nėra normalu, su tuo ima

nesutikti ir tam prieštarauti ir atskiri kalbininkai. Viena tokių sukilėlių yra Lietuvių kalbos instituto Sociolingvistikos skyriaus vadovė, Vilniaus universiteto Skandinavistikos centro docentė dr. Loreta Vaicekauskienė. Ji yra pareiškusi, kad lietuviai yra kalbos baudžiauninkai, prašantys leidimo kalbai vartoti. O į žurnalisto klausimą apie kalbos norminimą ji yra taip atsakiusi: „Siūlau į normą žiūrėti taip, kaip žiūri mokslas. Norma yra iš vartosenos, o ne iš kalbininko galvos. Šiuolaikinis kalbotyros mokslas tuo ir prasidėjo – kalbos sistemą nustatome pagal vartoseną. Kalboje naudojamos vartosenos struktūros ir yra kalbos norma“.

Pvz., vaikiškas karas tebesitęsė dėl dvigubos „W“ rašybos. Vis dar galioja draudimas šią raidę rašyti netgi už svetimtaučių ištekėjusioms moterims. Tai jau visiškai absurdas, kai vyras turi vieną, o moters pavardė yra užrašoma kitaip. Neseniai viena moteris dėl to netgi kreipėsi į teismą ir atsikovojo teisę savo pavardę rašyti su „w“. Ir tarp kalbininkų yra besipriešinančių tam nelogiškumui. Štai doc. dr. Antanas Smetona, Vilniaus universiteto filologijos fakulteto dekanas, sako: „Rimtai kalbant, na nėra, nors tu ką, jokių lingvistinių priežasčių drausti pasuose tą nelemtąją W (kaip ir Q su X). Nėra. Ir nė vienas nenurodo nei įrodėte kitaip. Nes tai mums nurodo ‘Dabartinės lietuvių kalbos gramatika’, o ne ‘Statrašos ramsčiai’. Gal vis dėlto tikroji reikalo esmė – politinės priežastys? Arba teisinės? Čia kas kita, nesiginčysiu. Tačiau tada gal taip ir reikėtų pasakyti. O politikai su teisininkais nuspręs. Ir nekompromituoti kalbininko profesijos, dangstant ja politinius žaidimus“.

Kalbininkų paklydimu reikėtų laikyti ir, pvz., tokio pavadinimo kaip Žemgala, žemgaliai rašybą. Vienas didelis mokslininkas prieš keletą dešimtmečių pasigavo savamokslinio kraštotyrininko Juozo Šliavo mintį, kad yra ne Žemgala, o Žiemgala. Jis net „atrado“ senovinį metraščių, kuriuo pagrindė naująją savo teoriją. Neva tas Šiaurės Lietuvos kraštas senųjų genčių buvo pavadintas nuo žodžio „žiemiai“, t. y. šiaurės galas, o ne nuo žemė – žemės galas. Galėtų būti ir taip, bet bėda ta, kad žemgaliai gyveno ne tik dabartinėje Lietuvos, bet ir Latvijos teritorijoje. Ir latviai šį pavadinimą yra išlaikę – jie sako ir rašo „zemgali“ – žemės galas. Anais laikais esu dalyvavusi latvių poeto Imanto Zieduonio kūrybos vakare, kuriame jis pasakojo, kad rašo poemą „Zemyte“, skirdamas ją savo kraštui – Žemytei, Žemgalai.

Kažkada didelio mokslininko padaryta klaida, kurios jis viešai nesutinka pripažinti, augina kitas klaidas – daugelis autorių tą kraštą jau vadina Žiemgala, yra įsteigtos kelios organizacijos – Žiemgalos draugija, eina žurnalas „Žiemgala“, veikia ūkinė bendrovė „Žiemgala“ ir t. t.

Gaila, žinoma, kad susmulkėjome. Turėdami savo unikalią kalbą, savo didžiulį turta, juo nesinaudojame išeiti į pasaulį ir pasakyti reikšmingų dalykų. Europos kalbų motinos istorinius aspektus gvildena pasaulio mokslininkai, kažkur 8000 metų praeityje atrasdami...lietuvių kalbą, nors iki šiol ja dar kalba daugiau kaip trys milijonai visame pasaulyje.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami paštu išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Administracija –
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.
Nepanaudotų straipsnių nesaugojame.

Prieš daug metų spaudoje teko apžvelgti viešųjų tualetų padėtį atsitikiančioje Lietuvoje („Lietuvės žurnalistas“, 1993, Nr. 17). Ta apžvalga Lietuvoje sulaukė dėmesio ir buvo perspausdinta vietinėje spaudoje. Niekada nemaniau, kad prie panašios temos grįšiu, tik kiek kitaip. Pastaruoju metu Amerikos ir Europos spaudoje nubangavo translyčių asmenų tualetiniai poreikiai. Iš humoristinės pusės žiūrint, visa tai gana gerai susumavo viena karikatūra: atostogoms prikrautas automobilis tempia priekabą su užrašu: „Privati išvietė“. Taip pateikiama išeitis šeimoms, kurios bijo susidurti su translyčiais asmenimis viešuosiuose parkų tualetuose.

Pavasari JAV prezidento Barack Obama administracija išleido gaires visoms valstybinėms šalies mokykloms. Jos turi leisti vienos lyties asmenims naudotis kitos lyties asmenų dušais, persirengimo kambariais ir tualetais, nes kitaip gali prarasti valstybinį finansavimą. Mokiniais, kurie save laiko translyčiais, turi būti leista naudotis jų „lytinę tapatybę“ atitinkančiais viešaisiais tualetais, dušais ir persirengimo kambariais.

Gairėse rašoma, kada jeigu vaikas teigia esąs kitos lyties nei jo biologinė lytis, mokyklos įpareigojamos tai priimti ir elgtis atitinkamai, kaip su tos lyties, kurios jis sakosi esąs, asmeniu. Toliau nurodoma, jog vienos lyties asmenims, jei jie to nori, turi būti leidžiama bendrabutyje pasilikti nakvoti su kitos lyties asmenimis. Čia reikia pridurti, kad gairės nėra teisiškai įpareigojančios. Net 27 JAV valstijos atsisakė vykdyti toki reikalavimą. Bent tuzinas jų atsisakė tai daryti, net jei dėl to negautų valstybinio finansavimo švietimui.

South Carolina gubernatorius teigė, kad tokia Obama politika gali vesti prie privatumo ir asmens saugumo užtikrinimo pažeidimų. „South Carolina neleis, kad mūsų persirengimo kambariai ir mokyklų dušai būtų naudojami socialiniam eksperimentui jaunų berniukų ir mergaičių privatumo ir saugumo sąskaita. Nemanau, kad paaugliams berniukams ir mergaitėms praustis šalia vienas kito duše yra priimtina“. Panašius pareiškimus jau padarė ir Mississippi, Kentucky, Utah, Alabamos bei kitų valstijų gubernatoriai.

Į visa tai sureagavo Bill Armstrong, buvęs Colorado valstijos senatorius ir Colorado Christian University prezidentas. Jo iniciatyva pradėta platinti petijacija, remianti South Carolina gubernatoriaus poziciją. Atvirame laiške Bill Armstrong rašo: „Obama administracija tikrai tiki, kad čia yra šių laikų pilietinių teisių kova. Ji tiki, kad vyrai turi Dievo duotą teisę su moterimis ir mažomis mergaitėmis dalintis dušais ir kad mūsų federalinė valdžia turėtų tas teises apsaugoti“.

Į šias svarstybas įsijungė ir JAV Romos katalikų vyskupų konferencija. Savo pareiškime ji sako, kad yra sukręsta valdžios gairių, kurios paneigia daugelį žmogaus brendimo principų. Vaikams, jaunuoliams ir tėvams reikia parodyti jautrumą, supratimą ir pagarbą. Tai galima atlikti nepažeidžiant kitų asmenų teisių ir privatumą. Paskelbtos gairės net nebando išlaikyti reikiamos pusiausvyros ir neduoda progos platesniam susirūpinusių gyventojų svarstymui. Plačiau apie visa tai rašo OSV katalikų savaitraštis (2016.05.29).

Giliau į tai žvelgia vyskupas Thomas Paprocki, Springfield, IL, vyskupijos valdytojas. Mokslinius laipsnius teologijoje jis yra papildęs teisės studijomis DePaul ir Gregorijaus universitetuose ir turi MBA laipsnį, įgytą Notre Dame universitete. Jo išvagos mintys buvo atspausdintos „Crisis“ žurnalo 2016.06.06. laidoje. Apžvelgęs valdžios gaires ir jų pasekmes, jis minė grupę Illinois valstijos moksleivių, kurie neseniai patraukė Obama administraciją į teisumą. Skunde jie teigia, kad federalinė valdžia pažeidė jų privatumo teises ir tėvų konstitucines teises savo vaikuose ugdyti moralines vertybes.

Naujų gairių šalininkai bando sukurti nuomonę, kad jų propaguojama politinė ideologija yra paremta mokslu. Tuo tarpu „American College of Pediatricians“ primena, kad translytinė disforija yra laikoma psichine liga. Skatinimas vaikus ir kitus ją priimti kaip normalų reiškinį lygu vaikų skriaudimui. Translytinė disforija yra objektyvi psichologinė problema, liečianti protą bei jausmus, o ne kūną. Ji turėtų būti gydoma. Dr. Paul McHugh, vyriausiasis psichiatras John Hopkins ligoninėje, nusprendė šioje ligoninėje sustabdyti lyties keitimo chi-

Apelsinas ar bananas: sumišimas dėl translyčių asmenų tualetų

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

rurgiją. Jis priėjo išvados, kad, remiantis mokslinių tyrimų duomenimis, psichinių ligų gydyti keistai radikaliomis chirurginėmis priemonėmis nereikia.

Minėtasis vyskupas primena, kad Bažnyčia moko visus žmones traktuoti su pagarba ir meile. Tai pabrėžė popiežius Pranciškus savo praėjusiais metais paskelbtoje „Laudato Si“ enciklikoje. Joje sakoma, kad savo turimą kūną reikia priimti kaip Dievo dovaną. Kitame laiške, pavadintame „Amoris Laetitia“, popiežius perspėja tikinčiuosius nenusidėti, galvojant, kad jie gali pakeisti Tvėrėją. „Kūrimas vyksta iki mūsų, ir mes jį turime priimti kaip dovaną. Tuo pačiu mes turime apsaugoti savo žmogiškumą, visų pirma prindami jį tokį, koks buvo sukurtas“, teigia popiežius.

Tuo tarpu Lietuvos gėjų lygos tinklalapyje skelbiama, kad Danija tapo pirmąja pasaulio valstybe,

kurioje nebebus patologizuojama asmens lytinė tapatybė. Šiuo metu lyties tapatybės sutrikimą Pasaulio sveikatos organizacija vis dar įtraukia į psichikos ir elgesio ligų sąrašą. Danijos sveikatos apsaugos ministrė Sophie Lohde patvirtino, kad nuo 2017 m. pradžios Danijos sveikatos apsaugos sistemoje lytinės tapatybės sutrikimas nebebus laikoma liga.

Nacionalinė LGBT teisių organizacija savo 2016 m. birželio mėn. 8 d. pranešime džiaugiasi, kad birželio 6 d. Norvegijos įstatymų leidėjai patvirtino vieną pažangiausių Europoje lyties pripažinimo įstatymų, kuriuo įtvirtinamos translyčių asmenų teisės ir apsauga nuo diskriminacijos. „Nuo šiol visi 16 metų amžiaus sulaukę asmens turės teisę į laisvu asmens apsisprendimu paremtą teisinį lyties pakeitimo pripažinimą, o 6–15 metų vaikai turės gauti tėvų ar globėjų sutikimą“. Teisinis lyties pakeitimo pripažinimas bus paremtas laisvu asmens apsisprendimu ir nereikalauja atlikti jokių medicininių procedūrų ar gauti psichiatrinę diagnozę. Panašūs įstatymai taip pat jau priimti Argentinoje ir Maltoje.

Nežinau, kokia reakcija į visa tai kils mano kaimė, bet kai ten augau, kiekvienas ūkis turėjo po vieną išvietę su viena sėdyne, ir to visiems užteko.

Prezidentė palaikys Lietuvos olimpiečius

Lietuvos krepšinio rinktinė pasiruošusi olimpinėms kovoms.

L TOK nuotr.

Atkelta iš 1 psl.

Valstybės vadovė vizito Rio de Janeire metu su mūsų šalies olimpiečiais susitiks olimpiniam kaimelyje, taip pat laikinai Brazilijos prezidento pareigas einančio viceprezidento organizuojamame priėmime bendraus su užsienio šalių vadovais.

Vasaros olimpinės žaidynės vyks jau 31 kartą. Šiame 28 olimpinėse sporto šakose varžysis daugiau kaip 10,5 tūkst. atletų iš 206 pasaulio šalių. Lietuvos delegaciją sudaro 67 sportininkai. Dauguma jų jau išikūrė olimpiniam kaimelyje, pradėjo treniruotis.

Lietuvos krepšinininkai į Rio de Janeirą atvyko iš Sao Paulo pirmadienį. Iš oro uosto krepšinininkai nuo transporto stoties iki namo, kuriame gyvena Lietuvos delegacija, nusprendė ateiti pėstute – vietiniu transportu nesinaudojo, norėjo pasi-vaikščioti ir apžiūrėti olimpinį kaimelį.

Palikę lagaminus kambariuose krepšinininkai patraukė į valgyklą. Antradienį komanda apžiūrėjo Corcovado kalną, o po pietų pradėjo treniruotis. Krepšinininkai kambariuose gyvena po du, gyvenimo sąlygomis yra patenkinti. Rio de Janeiro olimpiniam kaimelyje gyvenantiems krepšinininkams lovos buvo prailgintos, tačiau toks patobulinimas reikalingas ne visiems aukštaūgiams.

„Aš aukštas žmogus, esu pratęs, kad kojos kabotų kai miegu, todėl lovos prailginimą nuėmiau“, – sakė Antanas Kavaliauskas. Ilgesnė lova nereikalinga ir jo komandos draugui Mindaugui Kuzminskui.

Antradienį olimpiniam kaimelyje apsigyveno ir dvivietės baidarės irkluočiai Ričardas Nekrišius ir Andrejus Olijnikas. Kartu su jais į Rio de Janeirą atskrido Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė Daina Gudžinevičiūtė. Įsikūrę olimpiniam kaimelyje, sportininkai į valgyklą patraukė su irklais ir po pusryčių iš karto išvyko į treniruotę. „Norisi kuo greičiau apžiūrėti bazę, išbandyti valtį ir pajudėti“, – apie dienos planus pasakojo A. Olijnikas.

Olimpinio kaimelio teritorija – nemaža. Iki valgyklos ar transporto stotelės tenka paėjėti. Nemažai čia gyvenančių sportininkų po kaimelį keliauja atsivežtais dviračiais, tačiau su paspirtukais kol kas teko matyti tik Lietuvos atstovus – buriuotoją Juozą Bernotą ir jo trenerį Gintautą Bernotą.

„Tai buvo Juozo idėja, jis vaikščioti nepratęs“, – juokėsi treneris. Paspirtuku buriuotojas ir treneris važiuoja iki valgyklos, stotelės, paspirtukus vežasi ir į bazę, kurioje treniruojasi, mat nuo stotelės reikia paėjėti nemažą atstumą.

Dar anksčiau olimpiniam kaimelyje įsikūrė buriuotoja Gintarės Scheidt ir jos treneris Rokas Milevičius, boksininkas Eimantas Stanionis ir jo treneris Vidas Bružas bei kiti Lietuvos olimpiečiai.

Trečiadienį olimpiniam kaimelyje laisvalaikui ir susitikimams skirtoje aikštėje Village Plaza vyko komandų pasitikimo ir vėliavų iškėlimo ceremonija.

ELTA ir L TOK info

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

New Yorke – istorinė Lietuvos maisto produktų gamintojams diena

JOVITA BELIAK-ANTANAVIČIENĖ

Laimingas žmogus – tai sveikas ir sotus žmogus. Kai nespėjame rytais išgerti kavos ar laiku papietauti, tampame irzlūs, pikti ir nepatenkinti viskuo, kas mus supa aplinkui. Maistas yra mūsų gyvybės palaikymo šaltinis bei geros nuotaikos ir sveikatos užtaisas. O skanus ir sveikas maistas – tai ne tik palaima skrandžiui, bet ir didžiavimasis savo šalimi, kurioje gimta ypatingo skonio ir vertės gaminiai.

Lietuva, vis dar išlaikanti žemdirbystės bei ūkininkystės tradicijas, neabejotinai išsiskiria savo natūralaus skonio produktais bei užkariauja kiekvieno *gourmet* skrandį. Dažnai tautietis, iškeliavęs ir ilgiau pabuvęs užsienyje, pasigenda to tikro, sodraus lietuviškų gaminių skonio: raikytos juodos duonos gabalėlio, vytintos dešros kvapo ar paprastų lietuviško pieno gaminių – sūrėlių. Lietuviškų maisto produktų vertė – didelė, todėl skleisdami žinią apie savo šį turtą bei pristatydami savo sukurtus gaminius kitoms rinkoms neabejotinai stipriname ne tik ekonominius santykius, bet ir supažindiname vartotojus ką iš tikrųjų reiškia kokybiškas, skanus produktas.

Lietuviški gaminiai, jau senokai įsitvirtinę bei vertę įgavę Europos bei kai kurių Azijos šalių rinkose, vis drąsiau žengia žingsnius ir už Atlanto. Vis didėjantis eksportas į JAV, pieno ir pieno gaminių, paukščių kiaušinių, natūralaus medaus, gyvūninės kilmės maisto gaminių auganti paklausa rodo, kad vis daugiau amerikiečių atranda ir įvertina lietuvišką produktą. Šiais metais Lietuvos maisto produktų gamintojai pirmą kartą dalyvavo New Yorke vykusiame tarptautiniame parodoje „Summer Fancy Food Show 2016“. Ir tai buvo tikriausiai pats geriausias šių metų gamintojų sprendimas siekiant užmegzti ryšius bei surasti prekybos partnerius JAV.

Partnerystės renginys Lietuvos konsulate

Prieš pat parodos atidarymą Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New Yorke surengė par-

Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Julius Pranevičius (pirmas iš k.) ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius (penktas iš k.) kartu su lietuviškų maisto gaminių atstovais džiaugėsi parodos sėkme. LR URM nuotr.

terystės renginį, norėdamas suteikti lietuviškų maisto produktų gamintojams daugiau informacijos apie Amerikos rinką bei palengvinti naujų ryšių užmezgimą. Dalyvius pasveikino Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Julius Pranevičius, pabrėždamas lietuviškos produkcijos natūralumą ir potencialą JAV rinkoje.

„Šiame renginyje dalyvavo Lietuvos maisto produktų gamintojai, kurie atvyko pristatyti savo gaminius parodoje, taip pat ir JAV maisto pramonės atstovai: maisto produktų importuotojai, platintojai, pardavėjai, maisto asociacijų, restoranų atstovai“, – renginio dalyvius pristatė Jolanta Vitkauskaitė,

Lietuvos generalinio konsulato New Yorke vicekonsulė. Lietuvos verslininkai JAV importuotojams pristatė savo gaminius ir ieškojo potencialių partnerių, norinčių platinti jų produkciją JAV.

„Renginys buvo skirtas supažindinti Lietuvos maisto gamintojus su JAV maisto rinkos pagrindiniais reikalavimais importuotojams. Jame pranešimus skaitė šios srities ekspertai, taip pat patirtimi pasidalino lietuvių kilmės verslininkai, kurie sėkmingai importuoja lietuvišką sūrį ir jį platina JAV prekybos tinkluose. Kitas svarbus renginio tikslas buvo naudingų ryšių ir kontaktų užmezgimas“, – vardino pašnekovė.

Parodoje „Summer Fancy Food Show 2016“ Asta Plankienė pristato „Džiugas“ sūrį.

Astos ir Andriaus Plankių asmeninio archyvo nuotr.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius UAB „Mantinga“, UAB „Meškėnas“ ir AB „Žemaitijos pienas“ atstovais. LR URM nuotr.

„U.S. Food Imports LLC“ prezidentas Erik R. Lieberman renginio metu supažindino lietuvius su teisiniais reikalavimais bei taisyklėmis. Apie importo į JAV galimybes lietuviams pasakojo organizacijos „The Food Institute“ prezidentas Brian Todd. „Manome, jog renginys pavyko, sulaukėme daug teigiamų atsiliepimų“, – renginio pasisekimu ir nau- da džiaugėsi Jolanta Vitkauskaitė.

Lietuviai pirmą kartą dalyvavo parodoje „Summer Fancy Food Show“

Paroda „Summer Fancy Food Show 2016“ vyko birželio 26–28 dienomis, kai net keliolika Lietuvos įmonių pirmą kartą pristatė savo gaminius bei suteikė parodos lankytojams galimybę paragauti lietuviškų pieno, mėsos bei konditerinių gaminių.

Nuo 1954 m. kasmet vykstanti paroda yra didžiausias maisto ir gėrimų renginys Šiaurės Amerikoje. „Ši paroda dar vadinama didžiausia, 3 dienas Šiaurės Amerikoje veikiančia maisto prekių parduotuve. Joje dalyvavo 2 600 dalyvių, buvo pristatyta apie 180 tūkst. įvairių maisto produktų ir gaminių iš 55 pasaulio valstybių, apsilankė apie 45 tūkst. lankytojų“, – parodą pristatė Jolanta Vitkauskaitė.

Sakoma, kad gaminių pristatymas „Summer Fancy Food Show“ yra pats patogiausias ir ekonomiškai efektyviausias būdas užmegzti ryšį su pirkėjais iš kiekvieno pagrindinio JAV ir užsienio maisto bei gėrimų pirkimo kanalo. Į šią parodą atvyksta gausus būrys didmeninės ir mažmeninės preky-

Nors lietuviški gaminiai parodoje buvo pristatomi pirmą kartą, lankytojai rodė didelį susidomėjimą lietuviškais produktais. Iš k.: Lietuvos Užsienio reikalų ministro atstovas spaudai Kęstutis Vaškelevičius, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Julius Pranevičius, Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, Lietuvos generalinio konsulato vicekonsulė New Yorke Jolanta Vitkauskaitė ir Lietuvos generalinio konsulato New Yorke stažuotoja Neringa Mataitytė.

Lietuvos generalinio konsulato New Yorke nuotr.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius stabtelėjo prie „Vilkyškių pieninės“ gaminių stendo. LR URM nuotr.

bos, maitinimo, gamybos, maisto pramonės, aptarnavimo paslaugų atstovų, tokių kaip „Whole Foods“, „Kroger“, „Formaggio Kitchen“, „Starbucks“, „Trader Joe’s“, „UNFI“, „KeHE“, ir „Southern Season“.

Lietuvos maisto gamintojų sėkmė ir noras sugrįžti

Lietuviškas stendas parodoje puikavosi greta kitų šiųmetinių naujokų – Latvijos, Nyderlandų, Vietnamo bei Danijos. „Šiomet parodoje dalyvavo 16 skirtingas maisto pramonės šakas atstovaujančių Lietuvos įmonių. Lankytojai daugiausiai domėjosi pieno produktais, ypač sūriais, duona, konditerijos gaminiiais, tradicinėmis vaistažolių arbatomis. Parodoje savo gaminius ribotai galėjo pristatyti mėsos pramonės atstovai, tačiau tikimės, kad kitų metų parodoje ir lietuviški mėsos gaminiai sėkmingai bus pristatyti parodos lankytojams“, – apie lietuviškų gaminių pristatymą kalbėjo pašnekovė.

Parodos jungtiniame įmonių stende savo veiklą ir gaminius pristatė šių Lietuvos įmonių atstovai: AB „Rokiškio sūris“ (pristatyti gaminiai – kietieji sūriai), UAB „Naujasis Nevėžis“ (sausieji pusryčiai), AB „Vilkyškių pieninė“ (sūriai, glaištyti varškės sūreliai, sūrio gaminiai su augaliniais riebalais), UAB „Marijampolės pieno konservai“ (pieno konservai, pieno miltai, sviestas), UAB „Mantinga“ (saldūs šaldyti kepiniai, duonos gaminiai, atvėsinti užkandžiai), UAB „Meškėnas“ (šokoladas ir jo gaminiai), UAB „Cerera Foods“ (sausieji pusryčiai), AB „Žemaitijos pienas“ (kietasis sūris „Džiugas“, glaištyti varškės sūreliai „Magija“, sūrio lazdelės „PIK NIK“) ir MB „Vyno guru“ (įvairių rūšių vinas, al-

koliniai gėrimai). Lietuvos žemės ūkio ir maisto pramonės organizacijos tarptautinėje parodoje dalyvavo savarankiškai bei sėkmingai pristatė savo veiklą ir produkciją: AB „Pieno Žvaigždės“, UAB „Gudobelė“, UAB „Liūtukas ir KO“, UAB „Švenčionių vaistažolės“ ir Lietuvos mėsos perdirbėjų asociacija.

Nors lietuviški gaminiai buvo pristatomi pirmą kartą, parodos lankytojai rodė didelį susidomėjimą lietuviškais produktais. „Ši paroda yra skirta maisto pramonės profesionalams ir pavieniai asmenys, neturintys verslo, kaip ‘žiūrovai’ į parodą neįleidžiami. Lietuvos maisto gamintojai joje turėjo ga-

limybę ne tik pristatyti savo produkciją, bet ir pasisemti idėjų, pasidomėti kitų šalių gamintojų produkcija ir rinkos naujovėmis. Kiek teko bendrauti su įmonėmis, daugumai pavyko sėkmingai surasti partnerius šioje parodoje. Manau dalyvavimas parodo-

je lūkesčius pateisino. Lietuvos atstovai pateikė prašymą dalyvauti parodoje ir kitais metais“, – apie didelį pasisekimą pasakojo Jolanta Vitkauskaitė.

Iš tiesų, dalyvavusios įmonės patvirtino parodos naudą bei pateisino šią investiciją siekiant užmegzti partnerystės ryšius. „Sekėsi labai gerai – tai buvo neįkainojama patirtis bei nuostabi proga pristatyti ‘Džiugas’ sūrį plačiai Amerikos rinkai vienu metu. Dalyvavome pirmą kartą, užmezgėme daug kontaktų bei sutikome svarbių maisto prekybos rinkai žmonių“, – sėkmę dalijosi Asta ir Andrius Plankiai, sūrio „Džiugas“ platintojai JAV. Beje, „Summer Fancy Food Show 2016“ parodoje lankėsi bei lietuviškų gaminių atstovus palaikė Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. „Didėjantis susidomėjimas lietuviškais maisto produktais ir ženkliai augantis eksportas į JAV rodo, kad mūsų produkcija yra labai aukštai vertinama“, – sakė ministras.

Nuolatinis priminimas apie save ar naujas pristatymas potencialiems prekybos partneriams vis labiau stiprina Lietuvos ir JAV prekybinį bendradarbiavimą. „Lietuviški gaminiai jau sėkmingai skinasi kelią į JAV rinką, palaipsniui panaikinus įvairius importo barjerus vis daugiau lietuviškų gaminių gali pasiekti JAV parduotuvių lentynas. Statistika rodo, kad eksportas į JAV nuolat auga, pavyzdžiui, 2015 m. stebimas 32,7 proc. eksporto į JAV teigiamas pokytis. Tikimės, kad ši tendencija nesi- keis ir ateityje“, – lietuviškų gaminių bei produkcijos didėjantį įvertinimą JAV rinkoje pabrėžė Jolanta Vitkauskaitė.

Prieš pat parodos atidarymą LR generalinis konsulas New Yorke surengė partnerystės renginį. Apie importo į JAV galimybes lietuviams pasakojo organizacijos „The Food Institute“ prezidentas Brian Todd.

Lietuvos generalinio konsulato New Yorke nuotr.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Aušros Vartų/Kernavės tunto vyr. skautės susirinko Rako stovykloje.
Loretos Jučienės nuotr.

Jaunesnieji skautai ir skautės, vilkiukai, bebrai ir paukštytės džiaugiasi dirbdami kartu.
Aušros Jasaitytės Petry nuotraukos

2016 m. vasaros stovyklos Rako miškuose (II)

Tęsinys. Pradžią liepos 28 d. laidoje

V.S. FIL. AUŠRA JASAITYTĖ PETRY

Pirmadienis, liepos 18 d. Švenčiame 1976 metus/dešimtmetį. Kiekviena pastovyklė tobulinasi, išsivindama savo skautamokslį. Ši dešimtmetį šventėme su ledais. Sesė Renata buvo pakvietusi Custer ir Scottville miestelių lietuvių visuomenę apsilankyti Rako stovykloje. Custer ir Scottville miesteliuose vienu metu gyveno didelė lietuvių kolonija. Nors daug kas arba išsikraustė arba numirė, lietuvių įtaka dar jaučiama ir dar yra čia gyvenančių. Deja, nė vienas jų į stovyklą neatvyko, stovyklautojai vieni džiaugėsi skaniais ledais.

Vakare – vakarinės programos tema – šakų laužai. Tai mūsų jauniausių stovyklautojų, vilkiukų, paukštyčių, udryčių, bebrukų ir jaunų šeimų žaidimų vakaras. Skautai, skautės, jūrų jaunieji ir jūrų jaunės turėjo savo užsiėmimą. Prityrusieji skautai ir skautės, jūrų skautai ir skautės – savo. Vakaras praėjo sklandžiai, visi džiaugsmingai leido laiką.

Antradienis, liepos 19 d. Švenčiame 1986 metus/dešimtmetį. Šią dieną „Gintarinio inkaro“ pastovyklė važiuo irkluoti su pripučiamais laivais (rafting), prityrusieji skautai ir skautės važiuo prie ežero atsigaiivinti nuo karšto oro. Kiti dalyvavo savo amžiumi pritaikytoje programoje. Vėliavų nuleidimo metu vyko olimpiados atidarymas, bėgikai įnešė olimpinę ugnį.

Vakare, po naktipiečių, stovyklautojai buvo suskirstyti į komandas ir ruošėsi kitai dienai, olimpiadai. Komandos išsirinko šalį ir paruošė savo šalies gairelę.

Trečiadienis, liepos 20 d. Švenčiame 1996 metus/dešimtmetį ir olimpiados dieną. Komandos susirinko ir prasidėjo įvairūs olimpiniai žaidimai: bėgimas, arbūzo kova, metimas ir t.t.

Vakare buvo išdalinti medaliai, vyko „Venetian“ vakaras ir bendras laužas prie ežero. Per šį vakarą jūrų skautai ir skautės papuošė kanojas ir plaukiojo ežere. Po to buvo nuostabus bendras laužas, kai laužai degė ežere, o ne ant kranto.

Ketvirtadienis, liepos 21 d. Švenčiame 2006 metus/dešimtmetį. Vyko įvairūs užsiėmimai. Pradėjo kurtis akademikų pastovyklė. Prityrusieji skautai ir

Sesė Daiva Chauhan, vyriausiojo skautininko pavaduotoja ir seserijos vadė, ir stovyklos viršininkė Renata Borucki.

skautės plaukiojo kanojomis Pere Marquette upėje. Deja, šią iškylą reikėjo nutraukti, nes ėmė kilti audra. Taip pat geltonšlipsis skautės smėlio kopomis ėjo prie Michigano ežero.

Vakare – talentų vakaras, kuriame pasireiškė labai daug talento. Buvo dainuojamos dainos, pasirodė net brolis Ričardas Chiapetta su savo armonika ir brolis Donatas Ramanauskas bei sesė Regina Ramanauskaitė, atstovavę „Dead Freddie and Friends“ orkestrui ir padainavę kelias dainas. Šį vakarą daug brolių ir sesių parodė savo gabumus daina, šokiu ir magija.

Stovyklos dienos artėjo prie pabaigos

Pentadienis, liepos 22 d. Švenčiame Rako stovyklos 60 metų jubiliejų. Prasidėjo tvarkymasis ir ruošimasis namo. Suvažiuojo akademikai skautai ir prisidėjo prie bendrų darbų.

Vakare, po bendro vėliavos nuleidimo, vyko šventė, kurioje stovyklautojai turėjo progos pasigardžiuoti skaniu tortu ir švęsti Rako jubiliejų bei

Iš k.: sesė Sofija Liubinskaitė, atvykusi iš Paryžiaus, jos pusbrolis Zenius Liubinskas, kuris buriavimo ir Rako stovyklose buvo vandens sargas, ir tėvelis br. Linas Liubinskas, apsiėmęs atnaujinti paminklą.

baigti stovyklines dienas su šokiais.

Šeštadienis, liepos 23 d. Paskutinė diena. Stovyklautojai ruošiasi važiuoti namo. Bet prieš tai reikėjo kai ką atlikti – ką nors apie šią stovyklą palikti ateičiai, parodyti, ką mes šioje stovykloje veikėme. Sesė Renata kartu su visais sukūrė laiko kapsulę (time capsule), kurioje buvo įdėtas stovyklos ženklas, visų stovyklautojų asmens žinių lapas, olimpiados komandų gairės ir medalis, jūrų skautų ir skaučių vimpelas, miestelių laikraščiai bei „Draugo“ laikraštis. Kapsulė buvo užkasta ir palikta iškaba su instrukcijomis: atidaryti per Rako 75 metų jubiliejų 2031 metais.

Šioje stovykloje vyko ne tik skautiškos programos ir užsiėmimai, bet taip pat buvo ruošiamasi artėjančiai X Tautinei stovyklai, kuri vyks 2018 m. liepos mėnesio pabaigoje.

Stovykla praėjo labai sėkmingai ir džiugiai, o prisiminimai apie stovyklą liks visų stovyklautojų mintyse ir širdyse. Iki kitų metų, kai vėl susirinksime mūsų miškuose.

Pabaiga

Laiko kapsulės užkasimas.

Brolis Andrius Kudirka parašė stovyklos dainą Rako 60-mečio jubiliejui. Vėliavų nuleidimo metu sesė Rasa Kerelytė, brolis Darius Maurukas ir brolis Andrius Kudirka stovyklautojus pamokė naujos dainos.

Remis Bistras apie gyvybės mokslų verslą ir startuolius

ALGIRDAS ZAILSKAS

Bostone gyvenantis ir dirbantis Remis Bistras, PhD turi ilgametę verslų vystymo patirtį. Šiuo metu jis vadovauja startuoliui (angl. start-up) „Vittamed Corporation“, kuris kuria naujus neinvazinius smegenų tyrimo prietaisus. R. Bistras papasakojo apie savo veiklą JAV bei pasidalijo gyvybės mokslų verslo įžvalgomis.

– Papasakokite apie save, ar ilgai jau esate JAV ir nuo ko pradėjote, kai atvykote?

– Atvykau daugiau nei prieš 20 metų studijuoti verslo mokslus, baigiau Carnegie-Mellon universitetą Pittsburghe. Pradėjau dirbti įmonių susijungimo ir įsigijimo (angl. Mergers & Acquisitions) ir verslo vystymo srityje. Po to kurį laiką dirbau „CIBA Vision“/„Novartis“ – buvau atsakingas už licencijavimą visame pasaulyje ir įvairių vaistų, susijusių su kontaktiniais lęšiais, pirkimą ir pardavimą. Po to persikėliau į Bostoną ir dirbau rizikos kapitalo finansuojamame startuolyje, į kompaniją pritraukiau per 20 mln. dolerių. Dabar vadovauju „Vittamed Corporation“, kurioje mes gaminame prietaisus, kurie neinvaziškai matuoja smegenų spaudimą.

– Gal galite apie Jūsų kompanijos vystomą technologiją papasakoti plačiau? Taip pat įdomu, kokios šiuo metu yra pasaulinės medicininių tyrimų tendencijos?

– Visame pasaulyje medicinoje vyrauja tendencija pereiti prie mažai invazinės arba neinvazinės diagnostikos ir, jeigu įmanoma, mažai invazinės chirurgijos. Pavyzdžiui, šiuo metu minimaliai invaziškai yra tiriami ir gydomi sąnariai, akys. Vienintelė žmogaus kūno dalis, kurią vis dar reikia tirti invaziškai, yra smegenys, kadangi jos yra apsaugotos kaukolės. Pavyzdžiui, po smegenų sutrenkimo, jos pradeda tinti ir didėja smegenų spaudimas, kuris gali privesti prie ilgalaikio paralyžiaus, kognityvinių sutrikimų ar netgi mirties. Mes vystome technologiją ir prietaisus, kuri per akis leidžia diagnozuoti smegenų spaudimą. Tai viena pažangiausių technologijų pasaulyje, kuri leistų žymiai pagerinti diagnostikos efektyvumą ir gydymą.

Kol kas pasaulyje tokių prietaisų ir diagnostikos nėra ir mes esame vieni iš nedaugelio, kurie tai daro. Neseniai gavome CE ženklą Europoje (jis privalomas tam tikriems gaminiams, kuriais prekiaujama Europos ekonominėje erdvėje – aut. past.). Dabar siekiame Food and Drug Administration (FDA) patvirtinimo Amerikoje, kad prietaisus galėtume parduoti. Kol kas tai yra pavieniai prietaisai, kurie daugiausiai naudojami klinikiniams tyrimams. Mums reikia surinkti pakankamai duomenų, kad įrodytume, jog mūsų technologija taip pat efektyvi kaip ir invazinis smegenų spaudimo matavimas. Šiuo metu norint pamatuoti smegenų spaudimą reikia arba išgręžti skylę kaukolėje ir įkišti matuoklį į smegenis, arba kai kuriais atvejais tyrimas atliekamas smeigiant adatą į stuburą.

– Kaip atliekami klinikiniai tyrimai – ar dirbate su universitetais?

– Dirbame su žymiomis pasaulio ligoninėmis. Čia, Amerikoje, mūsų prietaisų klinikiniai tyrimai pradėti vienoje žymiausių Johns Hopkins universiteto ligoninėje Baltimorėje. NASA taip pat susidomėjusi mūsų projektu ir finansuoja tyrimus Houstone. Europoje dirbame Šveicarijoje ir Lietuvoje, taip pat planuojama mokslinė studija Malaizijoje.

Aš sugebėjau pritraukti 10 mln. dolerių investiciją ir tokiu būdu mes finansuojame tyrimus. Medicinos prietaisų vystyme svarbiausia yra klinikinės studijos, kurių metu naujai kuriamas prietaisas palyginamas su tuo metu naudojama (šiuo atveju – invazine) technologija. Tokiu būdu galima pagrįsti, kad naujas prietaisas matuoja taip pat tiksliai ir priimtina, kaip ir invazinis metodas. Tokios studijos yra labai brangios, nes reikia finansuoti ligonius ir medicinos specialistus. Studijos, paprastai, taip pat užtrunka ilgai. Pavyzdžiui, vienas 40–50 ligonių mokslinis tyrimas gali tęstis apie du metus. Bet tik tokiu būdu galima pasiekti, kad prietaisai būtų naudojami didžiausiose pasaulio ligoninėse ir patvirtinti FDA. Klinikiniai duomenys yra pagrindinė

Klinikiniai tyrimai su naujuoju prietaisu Johns Hopkins ligoninėje. Kairėje – Remis Bistras. Asmeninio albumo nuotr.

marketingo priemonė.

Pati „Vittamed“ technologija buvo išvystyta Lietuvoje, Kauno technologijos universitete, o aš sugebėjau pritraukti investiciją ir mokslinį produktą paversti komercine kompanija.

– Projektas prasidėjo Lietuvoje, o dabar Jūs dirbate Bostone. Kodėl? Ar veiklą vykdate Amerikoje, nes lengviau pritraukti finansavimą, ar dėl geresnių mokslinių tyrimų?

– Labai yra sunku pritraukti finansavimą į Lietuvos kompaniją. Paprasčiau ir patogiau tai padaryti, jeigu startuolius yra Amerikoje ir ypač Bostone. Mes perregistravome kompaniją iš Lietuvos į JAV ir tokiu būdu pavyko pritraukti investuotojų iš Malaizijos (didžiausias investuotojas), D. Britanijos, Šveicarijos, Honkongo ir JAV. Reikia pasakyti, kad Malaizijos investuotojai iš pradžių sunkiai žinojo Lietuvos vardą. Jie ieškojo investavimo galimybių į Bostone įsikūrusias kompanijas.

Paprastai investuojama į galimybę komercializuoti projektą, pritraukti pasaulinio lygio specialistų ir vėliau tą kompaniją parduoti.

Lietuvos rinka mūsų kuriamiems prietaisams yra per maža – būtų reikalingi gal 2–3 aparatai.

– Gal apskritai Lietuvos kompanijoms, turinčioms rimtus planus plėstis pasaulyje, verta turėti bent filialą JAV, kad būtų lengviau pritraukti investicijų?

– Taip, ko gero, geras pavyzdys būtų Izraelis. Šalies gyvybės mokslų ir informacinių technologijų startuoliai dažnai technologiją išvysto Izraelyje, o vėliau Amerikoje, ypač Bostone ar San Franciske, samdo darbuotojus komercinei veiklai ir tuo pačiu pritraukia investicijas. Svarbu, kad samdomi CEO ir Chief Medical Officer būtų amerikiečiai arba labai patyrę JAV rinkoje. Rizikos kapitalo fondai investuoja į žmones, turinčius patirtį savo atstovaujamoje srityje – tai turi būti pasaulinio lygio specialistai iš gerai žinomų kompanijų.

– Ar ketinate rugsėjį Vilniuje dalyvauti gyvybės mokslų konferencijoje „Life Sciences Baltic“?

– Būtinai. Tai yra nuostabi konferencija, kurioje man jau teko dalyvauti du kartus. Taip pat esu pakviestas ir šiais metais. Manau, kad tai viena iš geriausių gyvybės mokslų konferencijų visoje Rytų Europoje.

– Girdėjau, kad konferencijoje Jūs padedate Lietuvos startuoliams vystyti veiklą. Gal galite apie tai papasakoti plačiau?

– Mes jau dvejus metus organizavome ir šiais metais tęsime intensyvius gyvybės mokslų startuolių mokymo kursus. Paprastai, į Lietuvą aš atsivežu ke-

letą gyvybės mokslų sritį atstovaujančių žmonių iš JAV. Praėjusiais metais tai buvo profesorius iš Harvard Medical School ir investicijų bankininkas iš Bostono. Mes vedame labai praktiškus kursus apie: gyvybės mokslų startuolių įkūrimą, didžiulę patentų reikšmę, kaip struktūrizuoti kompaniją, kokius atlikti ikiklinikinius tyrimus, kaip pritraukti kapitalą (nuo nedidelių iki milijoninių investicijų), kaip organizuoti klinikinius tyrimus ir, galų gale, kaip kompaniją parduoti. Po to mes turime dalyvaujančių startuolių prisistatymus (paprastai 15–20 iš visų Baltijos šalių). Startuoliai savo verslus pristato 10 minučių prezentacijose, o mes jiems duodame grįžtamąjį ryšį ir patarimų. Iš prisistačiusių atrenkame 10 geriausių, kurie „Life Sciences Baltic“ konferencijos metu vėliau daro tikrą prisistatymą investuotojams – rizikos kapitalo fondų atstovams. Paprastai, pirma, antra, o kartais ir trečia vietas laimėjusius kompanijos pritraukia investicijas. Beje, „Vittamed“ taip pat buvo viena iš įmonių, ankstesnėje konferencijoje dariusi prezentaciją, kuri patraukė mano akį. O „Versli Lietuva“ buvo ta institucija, kuri mus suvedė.

– Gyvenate Amerikoje ir, manau, esate matęs daug verslų pradedančių gyvybės mokslų kompanijų. Kaip Jums iš šalies atrodo Lietuvos startuoliai pasaulio kontekste?

– Man atrodo, kad Lietuvos gyvybės mokslų startuoliai tikrai yra vieni iš geriausių Baltijos šalyse ir konkuruoja su Rytų Europos startuoliais. Kai kurie, kaip matote, gali konkuruoti pasaulio lygiu, bet jų yra nedaug.

Tam, kad Lietuvoje gyvybės mokslas vystytųsi, iš tikrųjų reikia kurti ir puoselėti ekosistemą. Reikia investuoti į žmones. Būtų gerai, jeigu universitetai į savo laboratorijas išgalėtų pasikviesti 2–3 Nobelio premijos laureatus – tai padidintų prestižą ir padėtų pritraukti papildomas lėšas iš Europos fondų. Man atrodo, valstybė taip pat turėtų skirti daugiau finansavimo fundamentaliems gyvybės mokslų tyrimams pasirinktoje srityje, pavyzdžiui, smegenų arba senėjimo. Valstybė taip pat galėtų daugiau tikslingai finansuoti bendradarbiavimo ir komercializavimo struktūras (ir žinau, kad tokios programos yra), per kurias būtų galima lengviau padaryti taip vadinamuosius „spin-off“ (nedidelės komercinės firmos sukūrimas – aut. past.), licencijuoti, atlikti keletą papildomų ikiklinikinių tyrimų.

Taip pat turėtų būti kultūra, kuri skatintų riziką, nes šansai, kad gyvybės mokslų startuolis žlugs, yra 9 iš 10. Amerikoje ši kultūra yra puoselėjama.

Nukelta į 14 psl.

Jubiliejiname Major League Soccer (MLS) sezone JAV debiutavo lietuvis Vytas

LAURYNAS R. MISEVIČIUS

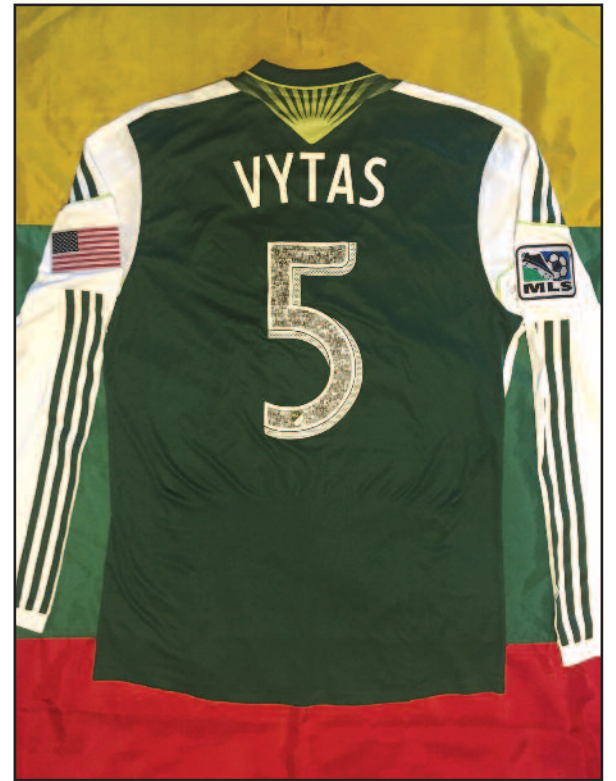
Prąėjusį savaitgalį vidurvasario karščio kamuojamame Portlande laisvai liejosi alutis – pačiame miesto centre vyko 29-tasis Oregono aludarių festivalis, kuriame siūlytos net 88 šio salyklo gėrimo rūšys! Prieš tris dešimtmečius užgimusi tradicija davė pradžią beveik 30 milijonų dolerių metinei apyvartai šiame demokratijs ir liberaliu gyvenimo būdu garsėjančiame Šiaurės Vakarų mieste. Dabar Portlande sėkmingai verčiasi jau iki 100 vietinės pobūdžio alaus daryklų, tuo tarpu Oregono valstijoje jų priskaičiuojama beveik 250. To paties deivintojo praeito šimtmečio dešimtmečio pabaigoje, papūtus laisvės vėjams, už Atlanto sparnus pakėlė pirmasis NBA rungtyniaavęs europietis Šarūnas Marčiulionis, krepšinių profesionaliai žaidęs kaimyninėje Kalifornijoje. Visgi labiausiai amerikiečių geidžiamas „Lietuvos ažuolas“ Arvydas Sabonis pajėgiausioje mūsų planetos krepšinio lygoje debiutavo tik 1996–1997 m. sezone, būdamas jau 30-ties, tačiau net ir vyresnis amžius geriausia visų laikų lietuvių krepšininkui nesutrukdė skambiu akordu patekti į NBA istoriją, būti išrinktam į dr. Naismith Šlovės muziejų. Septynis sezonus „Rožių miesto“ komandos garbę gynusių „centrą“ puikiai prisimena ir dauguma Portlando apylinkių lietuvių, jam oficialiai vertėjavo žymus fotografas Edis Jurčys, ne kartą lankęsis ir Ingridos bei Arvydo Sabonių namuose. Deja, Saboniui baigus profesionalaus krepšininko karjerą už Atlanto, nuo 2003 m. šios nedidelės, bet ne tikėtinai aktyvios Šiaurės Vakarų lietuvių bendruomenės sporto mėgėjai tik su „baltu“ pavydu stebėjo kitų, didesnių Amerikos ir Kanados miestų komandose žaidžiančių lietuvių pasirodymus, gaudyte gaudė galimybę apsilankyti NBA ar NCAA varžybose Oregono, retkarčiais čia apsilankant Jonui Valančiūnui ar Domantui Saboniui. Visgi šiemet ir mūsų mieste atėjo šventės metas, ir ne tik dėl tradicinio Oregono alaus festivalio! Vos tuos pačius 30 milijonų dolerių, kiek kasmet alaus pramonė atneša vietinei ekonomikai mūsų valstijoje, tekainavusi MLS futbolo (europietiško, ne amerikietiško!!!) komanda „Timbers“, viena iš vos dviejų (kita – puikiai sporto besidomintiems lietuviams žinoma NBA „Trail Blazers“) profesionalių komandų Portlande daug kam netikėtai kėlė į viršų nugalėtojams skirtą taure pereinū metų gruodžio mėnesį po pergalės finale prieš Columbus (Ohio valst.) „Crew“ komandą, o čempionų vertė, žinoma, pakilo mažiausiai 100 mln. „žaliųjų“. Tačiau lygiai taip į „Medkirčių“ (taip iš anglų kalbos galima būtų išversti regiono istorija pagrįstą Portlando futbolo komandos pavadinimą – L. R. M.) daug pagarbiau pradėjo žiūrėti varžovai,

25-erių metų V. Andriškevičius pasirašė dvejų su puse metų sutartį su Portlando „Timbers“, pereinū metais netikėtai laimėjusia MLS čempionams skirtą taure.

2016 m. – jubiliejiname MLS sezone – Oregono valstijos komanda jau nepalyginamai sunkiau skinasi kelia pergalių link. Ypatingai „braška“ gynybinė linija, nes pajėgiausia kairiojo krašto gynėją prieš pat sezoną perviliojo kur kas stipresnė Meksikos aukščiausios lygos komanda. Nuo 2013-ųjų „Timbers“ vyr. treneriu tapusiam Tacoma, WA gimusiam Caleb Porter teko skubiai ieškoti pastiprinimo, į darbą buvo pasitelkti visi klubui atstovaujantys skautai, pradžioje sudarytas bent 120 amerikiečius dominusių pavardžių sąrašas. Ne paslaptis, kad JAV tikrasis futbolas nėra toks populiarus, kaip Europoje ar Pietų Amerikoje, todėl ir žaidėjų pasirinkimas yra žymiai skurdesnis, juo labiau, jeigu ieškai tradicinio kairiojo gynėjo! Kur kas daugiau tokių aukšto lygio futbolininkų galima rasti Senajame Žemyne, netgi šalyse, kur sporto šaka Nr. 1 yra toli gražu ne futbolas.

Alytiškis Vytautas Andriškevičius, gimęs advokatės ir valstybės tarnautojo šeimoje, kaip ir dauguma į sportą linkusių berniukų, pirmiausia rinkosi krepšinių – juk net jeigu nuo pat vaikystės ir nesi A. Sabonio sudėjimo, kas nenori tapti kitu Šarūnu Marčiulioniu, Rimu Kurtinaičiu ar Mantu Kalniečiu? Tačiau mažajam Vytukui iki krepšinio treniručių va-

Ant V. Andriškevičiaus marškinėlių nugaros puikuoja užrašas „Vytas“ – tai pirmasis futbolininkas MLS istorijoje, kuriam oficialiai leista vietoj savo pavardės panaudoti vardą.

žinėti buvo toli, tėvai negalėjo tam skirti tiek laiko, tad teko pasirinkti kitą sporto šaką – arčiau namų vykusias futbolo treniruotes. O toliau jau, kaip liaudyje sakoma, istorija. Nuo vos 15 metų „legionieriaus“ duoną kremtantis Vytas Andriškevičius pradžioje žaidė Kaune, dalyvavo ambicingame Rūdiškių „Vėtroš“ projekte Vilniuje, nuo 18 jau kaimyninėje Lenkijoje, po to Švedijoje ir Olandijoje. 25 metų profesionalus futbolininkas sudomino iš už Atlanto Anglijoje viešėjusius Portlando komandos skautus, kuomet jie ieškojo gynėjų... ir toli gražu ne tarp garsiųjų britų. Tvirtai sudėtas šviesiaplaukis lietuvis, gynęs Lietuvos rinktinės komandos baudos aikštėlę, varė į nevirtį pačias žymiausias anglų žvaigždes, viena po kitos griaudamas jų atakas legendiniame Wembley stadione tose atrankinėse Pasaulio čempionato rungtynėse. Nors praeitas sezonas Andriškevičiaus atstovaujama olandų SC „Cambuur“ komandai ir nesibaigė taip sėkmingai, kaip buvo svajojama jo pradžioje, į gimtinę sugrįžęs Vytas netikėtai sulaukė savo agento švedo skambučio, raginančio kelti sparnus skrydžiui per Atlantą. Antrasis NBA žaidęs lietuvis Portlandą visiems laikams įrašė į mūsų tautos krepšinio istoriją, o dabar atėjo laikas įrody-

Vos tik atvykus į Portlandą, alytiškį Vytautą Andriškevičių pasitiko vietiniai lietuviai.

Pats triukšmingiausias Šiaurės Amerikoje „Providence Park“ stadionas Portlande svetingai sutiko Vytautą Andriuškevičių (antras iš d.). Jis su draugais daro apšilimą.

Liepos 31-ąją Vytas debiutavo rungtynėse prieš Kansas „Sporting“.

Dariaus Kuzmicko bei Edžio Jurčio nuotraukos

ti, kad esame ne vien įžymių krepšinininkų kalvė. Dar vienas sutapimas – būtent 1996-aisiais pirmąjį sezoną pradėjo profesionali Major League Soccer lyga už Atlanto, kuomet A. Sabonis debiutavo NBA! O antrasis (pirmasis buvo Naujosios Anglijos „Revolution“ komandos garbė prieš dešimtmetį gynęs dabartinis Lietuvos futbolo rinktinės vyr. treneris Edgaras Jankauskas – L. R. M.) MLS futbolininkas iš Nemuno krašto įėjo į stipriausiosios Šiaurės Amerikos europietiško futbolo lygos istoriją, nors ir dar buvo nesužadęs joje nė vienerių rungtynių: ant Vytauto marškinėlių nugaroje puikuoja vardas, o ne pavardė. „Vytas“ buvo užrašyta ir ant Andriuškevičiaus

marškinėlių, ginant „Djurgardens“ IF futbolo komandos garbę Švedijoje, vieno pajėgiausių šiuo metu Lietuvos futbolininkų vardu paženklintų „Timbers“ marškinėlių jau lyga dabar ieško ne vienas kolekcionierius – lietuvis pirmasis, kuriam padaryta išimtis dvidešimtus metus skaičiuojančioje MLS istorijoje, jo vardas papuošė Nr. 5 uniformą. Skirtingai nei Arvydui Saboniui, Vytautui Andriuškevičiui nereikės ir Edžio Jurčio kaip vertėjo paslaugų – jauniosios futbolininkų kartos lietuvis puikiai pramoko angliškai. Praeitą savaitę vietinėje radijo programoje V. Andriuškevičius davė išsamų interviu, teigdamas, kad galvojant apie galimą žaidimą Amerikoje, tame

nerado jokių minusų. O jau liepos 31-ąją alytiškis debiutavo, gindamas „Timbers“ komandos spalvas Kansas prieš vietos „Sporting“ klubą, aikštėje pasirodęs po keitimo. Tuo tarpu Portlando lietuviai laukia-nesulaukia Vyto debiuto pilnutėliame 22 tūkstančius žiūrovų talpinančiame „Providence Park“ stadione, vieninteliame visoje lygoje, išikūrusiame pačiame miesto centre ir nepaisant kaitros ar dangoto „Rožių miestui“ būdingo oro, bangomis skanduojančiame galingus „Timbers“ sirgalių šauknius. O garsiosios „Timbers“ sirgalių „armijos“ gretose kiekvienose rungtynėse nuo šiol išdidžiai plėvėsuos ir Lietuvos trispalvė.

Olimpiados belaukiant – senų laikų prisiminimai

STEPONAS GEČAS

Šių eilučių autoriui lygiai prieš 20 metų, 1996 metų gegužės pabaigoje – birželio pradžioje kartu su tuometiniu Lietuvos olimpinės akademijos (LOA) prezidentu prof. Povilu Karobliu Tarptautinės olimpinės akademijos (TOA) kvietimu teko dalyvauti atnaujintų olimpinė žaidynių 1896 m. 100-čiui skirtame kongrese Olimpijoje. Olimpija – vieta, kur gimė ir daugelį šimtmečių kas ketveri metai buvo rengiamos olimpinės žaidynės. Visada toje pačioje vietoje, toli į Viduržemio jūrą išikišusiame Peloponeso pusiasalyje. Ta vieta buvo priimtina visai tuomet į atskiras valstybes – polisus susiskaldžiusiai Graikijai. Čia buvo sukurtas ištisas šventyklų, sporto įrenginių kompleksas – keli stadionai, pagrindinė gimnastikos ir treniravimosi mokykla Palestra. Kai šaukliai prieš kelias savaites paskelbdavo Rodo salos žynių nurodytą tikslią žaidynių atidarymo pradžią, buvo privaloma nutraukti visus vaidus ir tarpusavio karus. To šventai laikydavosi net didžiausi priešininkai – Sparta ir Atėnai.

Karų ir kitų istorinių įvykių tėkmėje viskas Olimpijoje sunyko ir tapo griuvėsiais.

Žaidynių atgaivinimo idėja nedavė ramybės kilnios sielos pedagogui, istorikui, iš Šiaurės Pran-

cūzijos, Normandijos, kilusiam baronui Pierre de Coubertin. Jis lankėsi D. Britanijos, JAV universitetuose, rašė straipsnius, susirašinėjo su bendraminčiais (jo rašytinis palikimas – apie 60 000 lapų). Jo didelių pastangų ir ryžto dėka 1894 m. birželio 16 d. Paryžiuje, Sorbonos universitete, įvyko Pirmasis tarptautinis olimpinis kongresas, į kurį atvyko 12 Europos šalių ir JAV atstovai. Po ilgų diskusijų buvo nutarta įkurti Tarptautinį olimpinį komitetą (TOK) ir Tarptautinę olimpinę akademiją su olimpinio muziejumi Lusanne (Šveicarija). TOK pirmuoju prezidentu buvo išrinktas Pierre bendražygis graikų poetas Demetrius Vikelas, Coubertin – generaliniu sekretoriumi. Vienas svarbiausių TOK nutarimų buvo kas ketveri metai rengti olimpinės žaidynės. Siūlymas žaidynes pastoviai rengti tik Graikijoje buvo ryžtingai atmestas. Olimpinės žaidynės turi būti tarptautinės ir demokratiškos. „Visos žaidynės! Visos tautos!“ – toks buvo Coubertin šūkis.

Kongrese beveik dvi savaites 107 šalių atstovai dalyvavome plenariniuose posėdžiuose, susitikimuose, diskusijose, lankėme įvairius renginius ir vietas, kurios brangios kiekvienam gerbiančiam olimpizmo tradicijas, taiką ir demokratiją. TOA – modernus sporto ir olimpinio sporto mokslo tyrimų centras su jausiais kongresų ir konferencijų rūmais, at-

skira turtinga įvairiomis kalbomis biblioteka, gausia audio-videoteka, archyvais ir muziejiniiais reliktais. Vieną dieną dirbau 12 žmonių kūrybinėje diskusinėje sekcijoje. Kartu su Singapūro, Arubos, Japonijos, Slovakijos, Islandijos ir kitų valstybių atstovais nagrinėjome olimpinę simbolių, olimpinio deglo uždegimo ir gabenimo ir žaidynių vietą peripetijas. Kongreso pabaigoje įvyko įdomi kongreso organizatorių numatyta akcija – pagerbti jubiliejaus ir olimpizmo idėjų tomis dienomis Olimpijoje atvyko pirmoji JAV ponija, prezidento Bill Clinton žmona Hillary Clinton su dukterimi Chelsea. H. Clinton padėjo vainiką prie Pierre de Coubertin širdies kapo ir nuo istoriniame stadione pastatyto saulės reflektoriaus uždegė olimpinį deglą būsimosioms Olimpijoms žaidynėms Atlantoje. Kol H. Clinton svečiavosi Olimpijoje, uždegtas deglas buvo saugomas Kongreso rūmuose. Per tas kelias valandas uždegtą deglą stengėsi paliesti beveik visi kongreso dalyviai.

Po to olimpinis fakelas ir H. Clinton iškeliavo į Ameriką. Įdomu, kad šias žaidynes H. Clinton stebės jau kaip oficiali demokratų kandidatė į JAV prezidentus.

Hum. m. dr. Steponas Gečas – Lietuvos olimpinės akademijos Garbės narys.

Prie H. Clinton uždegtą deglo norėjo prisiliesti daugelis kongreso dalyvių. Po kelių valandų jis buvo išskraidintas į JAV.

Pro tolumoje matomą akmeninę arką antikinėje Graikijoje išbėgdavo atletai.

Olimpinės ugnies uždegimas nuo saulės reflektoriaus visada yra iškilmingoji Žaidynių atidarymo dalis.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Išbandys įsigytas savaeigės haubicas

Vilnius („Draugo“ info) – Klaipėdos rajone esančiame Povilo Plechavičiaus poligone pirmą kartą buvo šaudoma iš Lietuvos kariuomenės įsigytų savaeigių haubicų PzH 2000. Per pratybas „Ugninis griausmas“ treniruojamasi šaudyti į Baltijos jūroje esančius taikinius.

Kovinių šaudymą į Baltijos jūroje paruoštus taikinius vykdo kariai iš Lietuvos ir Vokietijos. Artileristai iš Lietuvos kartu su Portugalijos kariais naudoja 105 mm haubicą M50 ir L118, JAV kariai šauda iš savaeigių 155 mm haubicų „Paladin“.

Pagal 2015 m. rugsėjo mėnesį pasirašytą sutartį, Lietuva iš Vokietijos kariuomenės įsigijo 16 haubicų PzH 2000 (penkios skirtos treniruotėms ir atsarginėms dalims), 26 šarvuotas vadovavimo mašinas M577 ir šeši šarvuoti evakuatoriai BPZ2. Iš viso – 53 technikos vienetai. Už šią techniką ir jos modernizavimą Lietuva sumokės beveik 60 mln. eurų.

Pirmosios dvi PzH 2000 haubicos į Lietuvą buvo atgabentos birželio pabaigoje. Planuojama, kad visas prie-

Savaeigės haubicos PzH 2000 – vienos tiksliausių pasaulyje. 15 min.lt nuotr.

monės Lietuva gaus iki 2019 metų.

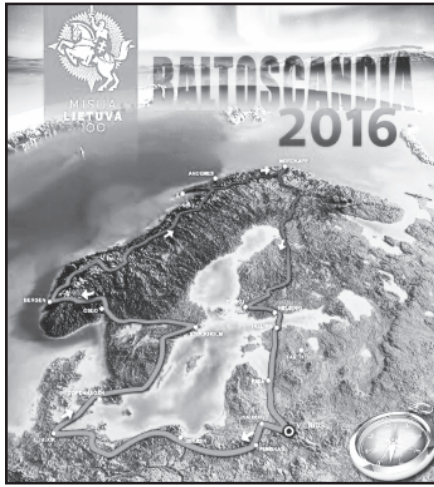
PZH 2000 haubicomis bus aprūpintas Rukloje dislokuotas mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis vilkas“ Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas. Šiuo metu batalione esančios 105 mm haubicos gali naikinti taikinius maždaug 11 kilometrų atstumu. Gavus savaeigės PZH 2000 haubicas bataliono efektyvus šūvio nuotolis padidės iki 40 kilometrų.

Atgimsta legendinio keliautojo idėjos

Vilnius (LRT.lt) – Liepos 30 dieną prasidėjo pirmoji žygio per pasaulį „Misija Lietuva 100“ ekspedicija „Baltoscandia 2016“. Po pirmosios konferencijos, skirtos pristatyti legendinio lietuvių keliautojo prof. Kazio Pakšto puoselėtą Baltoscandijos idėją bei žygi per pasaulį, beveik dvidešimt dalyvių išvyko į mėnesį trukšiančią kelionę aplink Baltijos jūrą.

Baltoscandijos idėja – lygiai taip pat aktuali ir šiandien, todėl būsimos devynios konferencijos skirtingų šalių universitetuose yra svarbios kiekvienam Baltijos ir Skandinavijos šalių gyventojui.

Lietuvos žurnalistų sąjungos Keliatorių ir pramogų klubo pirmininkas Gerimantas Statinis yra įsitikinęs, kad nors lietuvių keliautojų gerbėjai ir pasiskirstę į „poškistus“ ir „šalčiuvinkus“, o jis pats yra parašęs Mato Šalčiaus biografiją, ne vien šių dviejų keliautojų indėlis į Lietuvos istoriją bei jos garsinimą – nepamatuojamas: „Džiaugiuosi, kad ši ekspedicija skirta ir prof. K. Pakšto – trečiojo legendinio Lietuvos tarpukario keliautojo idėjoms skleisti. Manau, kad jo norai, jog lietuvičiai prisimintų, esantys jūrinės tautos piliečiai ir pradėtų glaudžiai bendradarbiauti su kitomis nedidelė-

„Baltoscandia 2016“ ekspedicijos žemėlapis. Organizatorių nuotr.

mis, bet pažangiomis Baltijos ir Skandinavijos šalimis, yra svarbūs, lankomų šalių gyventojus kviesime diskusijai bei pasidalinimui idėjomis.”

Ekspedicijos „Baltoscandia 2016“ maršrutas drieksis pro Lenkiją, Vokietiją, Daniją, Švediją, Norvegiją, Suomiją, Estiją bei kaimyninę Latviją. Šių šalių universitetuose bus surengtos ekspedicijos konferencijos bei susitikimai su lietuvių bendruomenėmis.

Ekspedicijos dalyviai į Lietuvą sugrįš rugpjūčio 31 d.

Prispyrė dėl Žemės „saugiklių“ įstatymo

Vilnius (LLRI) – Lietuvoje priimtas Žemės „saugiklių“ įstatymas riboja laisvo kapitalo judėjimą ir pažeidžia įsisteigimo laisvę. Dėl to Europos Komisija (EK) oficialiai prašo Lietuvos jį keisti, kitaip šaliai gresia sankcijos. Lietuvos laisvosios rinkos instituto (LLRI) teigimu, dalis šio įstatymo nuostatų labiausiai kenkia pačiai Lietuvai, galimai prieštarauja Konstitucijai.

„EK tik patvirtina, kad Lietuvos politikų priimtas populistinis įstatymas kertasi su europietiškomis vertybėmis. Bet didžiausią žalą dėl šio įstatymo patiria būtent Lietuvos piliečiai: žemės savininkai ir ūkininkai. Draudimais dirbtinai sumažinama jų žemės kaina, sėkmingi ūkininkai ne-

gali plėstis, sudaromos kliūtys pradėti ūkininkauti naujiems. Raginame Lietuvos valdžią skubos tvarka naikinti, keisti šį įstatymą,“ – teigia LLRI prezidentas Žilvinas Šilėnas.

EK pabrėžia, kad stojimo į Europos Sąjungą sutartyje buvo numatytas pereinamasis laikotarpis per kurį žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo taisyklės buvo būtina suderinti su ES teise. Lietuva, pasibaigus šiam laikotarpiui, priėmė naują Žemės „saugiklių“ įstatymą, kurio dalis nuostatų, EK nuomone, atgraso nuo tarpvalstybinių investicijų ir yra diskriminacinės.

Jei Lietuva per du mėnesius nesuderins savo nacionalinių teisės aktų su ES teise, EK svarstys kreiptis į ES Teisingumo Teismą.

JAV naikintuvai leidžiasi Estijos greittelyje

Talinas (15 min.lt) – Jungtinių Valstijų naikintuvai mokosi leisti prastame Estijos kelyje. Bendros Estijos ir amerikiečių pratybos vyks savaitę.

Amerikos kariniai ekspertai pastebi, kad agresijos atveju pirmiausia turėtų būti smogta karinių oro pajėgų bazėms, kurių ir taip Baltijos šalyse nedaug, tad NATO sąjungininkai turi žinoti, kur ir kaip nusileisti, jeigu į bazę negalėtų grįžti.

„Mūsų bazėje esame įpratę leisti plačiame ir ilgame take. Šiame greittelyje leidimosi takas siauras ir labai trumpas, turime išmokyti tokiam nusileisti, kad žinotume, ar galėsime nu-

sileisti, jeigu bus neįmanoma grįžti į bazę“, – sako JAV karinių oro pajėgų atstovas Gregory Eckfeld.

„Labiausiai bijome taip leisdami pašalinių objektų – žvyro ar kitų dalykų, kurie gali pažeisti padangas ar patekti į mūsų lėktuvų sistemą“, – tikina G. Eckfeld.

NATO nutarė Baltijos šalyse ir Lenkijoje dislokuoti po tūkstantį karių, kad atgrasytų Rusiją, kurios siena su Estija, sausuma ir vandeniu, siekia iki 300 kilometrų.

Naikintuvų pratybos – dalis Jungtinių Valstijų ir Estijos karinių oro pajėgų pratybų programos.

Dėl Zikos viruso perspėta JAV

Vilnius („Draugo“ info) – Floridos valstijoje Zikos virusu užsikrėtusių žmonių skaičius išaugo iki 14.

Zikos virusą nešioja uodai *Aedes aegypti*. Zikos karštligė pirmą kartą buvo aptikta 1947 metais Ugandoje, bet iki pastarojo meto manyta, kad ji nepavojinga žmogui.

Zikos virusas sukelia aukštą temperatūrą, konjunktyvitą, galvos ir sąnarių skausmus, uždegimo procesus, kartais – pykinimą ir vėmimą, skrandžio sutrikimus ir skausmus. Ligos protrūkių užfiksuota Azijoje, Afrikoje, Pietų ir Šiaurės Amerikoje, Ramiojo vandenyno regione.

Nigerietis išviliojo per 60 mln. USD

Abuja-Nigerija (Alfa.lt) – Nigerijos Harkurto uoste sulaikytas nigerietis, organizavęs sukčiavimo internete tinklą, kuriame įvairiais būdais apgaudinėjant žmones iš jų buvo išviliota daugiau kaip 60 mln. JAV dolerių (54 mln. eurų).

„Manoma, kad 40 metų Nigerijos pilietis, žinomas Mike vardu, organizavo įvairius sukčiavimus, nuo kurių visame pasaulyje nukentėjo šimtai žmonių, iš kurių buvo išviliota daugiau kaip 60 mln. JAV dolerių“, – pranešė tarptautinė policijos organizacija.

„Vienu atveju iš taikinio buvo ap-

užsikrėtimas Zikos virusu nėsutimo laikotarpiu gali sukelti kūdikiui mikrocefaliją.

Jungtinių Valstijų sveikatos apsaugos tarnybos pirmą kartą paskelbė perspėjimą nėsčiosioms ragindamos vengti vieno kvartalo Miami centre, nes ten Zikos virusu užsikrėtė mažiausiai 14 žmonių.

Tai reiškia, kad virusas nėra atvežtas iš Brazilijos ar kitų šalių – Miami virusu jau platina vietos uodai.

Kol kas Floridos valdžia perspėja tik dėl Weenwood kvartalo – tai maždaug pusantro kilometro ruožas į šiaurę nuo Miami senamiesčio.

gaule išviliota 15,4 mln. JAV dolerių“, – pareiškė Interpolas.

Tinklas taikėsi į mažųjų ir vidutinių įmonių visame pasaulyje, įskaitant Australiją, Kanadą, Indiją, Malaiziją, Rumuniją, Pietų Afriką, Tailandą ir Jungtines Valstijas, elektroninio pašto paskyras.

Įtariamojo sukurtam tinklui priklausė ne mažiau kaip 40 žmonių, kurie dirbo iš Nigerijos, Malaizijos ir Pietų Afrikos.

Įtariamajam gresia daug įvairių kaltinimų, įskaitant išsilaužimą ir kompiuterius, šamokslą ir pinigų viliojimą.

Karališka prabanga kalėjimo kameroje

Kalinio apartamentuose prabangos daug kas pavydėtų.

Wksu.org nuotr.

Asuncion (15 min.lt) – Paragvajaus policija surengė reidą narkotikų barono kalėjimo kameroje, ir buvo priblokšti ten esančios prabangos.

Brazilo Jarvis Chimenos Pavao trijų kambarių kameroje rastas konferencijų kambarys, plazminis televizorius, biblioteka, moderni virtuvė.

Policija operaciją pradėjusi gavo žinių, kad nuteistas narkotikų kartelio vadovas rengiasi bėgti – esą turi planą išsprogdinti sieną kalėjime. Pareigūnai užkirto kelią jo planui – J. Ch. Pavao perkeltas į kitą kalėjimą. Žinoma, be savo prabangių daiktų.

J. Ch. Pavao, nuteistas už pinigų

plovimą, į laisvę turėjo išeiti kitais metais. Tikėtina, kad tuomet jis būtų išduotas Brazilijai.

Pradėtas tyrimas, kas leido nuteistajam kalėjime įsirengti prabangų VIP butą, kuriame rasta oro kondicionavimo sistema, atskiras vonios kambarys, ne kalėjimo drabužių, knygų ir DVD kolekcijos.

Kaliniai pasakojo, kad norintys pagyventi J. Ch. Pavao prabangoje kameroje turėjo jam sumokėti vienkartinį 5 tūkst. JAV dolerių mokestį, ir tuomet 600 JAV dolerių savaitinę nuomą. „Jis buvo vienas labiausiai mylimų žmonių kalėjime“, – aiškino vienas kalinys.

VERSLO NAUJIENOS

Darbuotojų idėjos: kaip jas sužinoti

Nemažai puikių verslo idėjų gimsta bendraujant neformaliai. Kaip įmonės vadovas galėtų paskatinti darbuotojus išlaisvinti mintis ir nebijoti teikti pasiūlymų?

Net geriausi pasiūlymai lieka neįgyvendinti dėl vienos priežasties – darbuotojai paprasčiausiai mintimis, kurios galėtų būti naudingos įmonei, nepasidalija. Vieni nedrįsta, kiti mano, kad jos gali pasirodyti neįdomios, treči bijo, kad patems pasiūlytas idėjas teks įgyvendinti, taigi prisidės papildomo darbo. Vis dėlto vadovai yra suinteresuoti sužinoti darbuotojų pasiūlymus, nes jie virsta didesne apyvarta ir pelnu.

Vidas Petraitis, „Lean.lt“ vadovas, yra pateikęs pavyzdį skaičiais: „Lean“ sistemą diegiančiose Lietuvos įmonėse per metus įgyvendinama vidutiniškai iki 3 darbuotojų pasiūlymų. Šis skaičius iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti neįspūdingas, tačiau jis siūlo apskaičiuoti kitaip: jei 100 darbuotojų turinčioje įmonėje, kuri 5 metus diegia „Lean“ sistemą, per metus įdiejami 3 kiekvieno jų pasiūlymai, įmonė turi 1 500 smulkių ir rimtesnių patobulinimų. Jie padeda kasdieninius procesus atlikti greičiau, saugiau, kokybiškiau ar mažesnėmis sąnaudomis, o tai akivaizdžiai įmonei ir finansinė nauda.

Net toms įmonėms, kurios nesiedžia „Lean“ sistemos, verta įgyvendinti naudingus darbuotojų pasiūlymus. Tad kaip juos sužinoti?

Atviros durys

Jei įmonėje nėra demokratiškos at-

mosferos, o darbuotojai tiesiog susigūžia, kai vadovas praeina pro šalį, tikėtis, kad jie ims dalintis idėjomis, kaip pagerinti įmonės veiklą, būtų naivu. Todėl pirmiausiai įmonės vadovas privalo sudaryti palankią darbo atmosferą, kad kiekvienas žmogus čia jaustųsi laisvai ir žinotų, jog vadovo kabineto durys visuomet atviros, tad galima į jį kreiptis bet kokių klausimų ar pasiūlymų.

Pietūs kartu

Paprastai įmonėse, kur yra virtuvė, per pietus čia kyla smagus šurmulys. Darbuotojai pietaudami kalbasi apie bet ką. Bet dažniausiai kalbos sukasi apie darbus. Neretai, atsitraukus iš darbo vietos, kyla netikėčiausių idėjų. Jei vadovas irgi bent retsykiais nueitų papietauti su darbuotojais, greičiausiai išgirstų kokių nors įdomių pasiūlymų, tegul ir nedidelių, ką galėtų pritaikyti įmonės veikloje.

Galimybė pažvelgti naujai

Kai kasdien dirbi įprastus darbus, net entuziastingiausių darbuotoja kada nors ims varginti rutina. O žmogus, praradęs kūrybiškumą, tikrai įdomių idėjų nepažers. Todėl sudarykite sąlygas nors kartais darbuotojams atsitraukti iš darbo vietos ir į savo kasdienybę pažvelgti kitaip. Siųskite juos į seminarus, kartu vežkitės į parodas. Tuomet jie sugrįš su naujomis idėjomis, kuriomis ims dalintis ir su kitais.

Rasa Dževeckytė,
„Verslo žinios“

Dažnėja nerimas dėl savo išvaizdos

Pažymima, kad besioperuojančių amžius pastebimai mažėja. Plastikoschirurgai.lt nuotr.

Pasaulyje atliekama vis daugiau plastinių operacijų. 2015-aisiais jų skaičius išaugo daugiau nei milijonu, palyginti su metais anksčiau, pranešė Tarptautinė plastikos chirurgų sąjunga (ISAPS).

Pateiktais duomenimis, plastinių operacijų padaugėjo nuo 20,2 iki 21,7 mln.

Dauguma žmonių po grožio chirurgų skalpeliu gulasi JAV ir Brazilijoje. JAV atlikta 4 mln. chirurginių ir nechirurginių operacijų, Brazilijoje – 2,3 mln. Toliau eina Pietų Korėja, In-

dija ir Meksika.

Tarp populiariausių plastinių operacijų yra krūtų didinimas, riebalų nušiuurbimas, vokų korekcija ir pilvo plastika. Tarp nechirurginių procedūrų labai populiarūs raukšlių korekcija hialurono rūgšties ir botulino toksino injekcijomis bei plaukų šalinimas.

ISAPS apklausė 1 400 plastikos chirurgų visame pasaulyje ir apskaičiavo tikėtiną operacijų skaičių.

ELTA

Euro ir kitų valiutų santykiai (2016 metų rugpjūčio 3 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,89 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,68 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,68 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,19 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,65 €

Lietuva stebi „Brexit“ poveikį

Finansų ministrė Rasa Budbergytė susitiko su Jungtinės Karalystės (JK) nepaprastą ir įgaliotą ambasadorę Lietuvoje Claire Lawrence, su kuria aptarė vieną svarbiausių šių dienų aktualijų – „Brexit“ ir jo galimą poveikį Lietuvos ekonomikai.

Ministrės teigimu, kaip ir kiekvienoje demokratijoje, taip ir Britanijoje, gyventojų referendume priimto sprendimo turi būti paisoma, piliečių išreikšta valia dėl šalies ateities gerbiama.

Šiuo metu esanti padėtis Finansų ministerijos specialistams neduoda pagrindo nerimauti dėl neigiamo „Brexit“ poveikio Lietuvai artimiausiais metais.

Prekių eksportas ir importas tarp Lietuvos ir Jungtinės Karalystės pernai sudarė apie 4 procentus visų užsienio prekybos apimčių. Kiek didesnę žalą Lietuvos eksportuotojai gali patirti dėl „Brexit“ neigiamo poveikio visos ES ekonomikai, kuri yra pagrindinis Lietuvos eksporto partneris – prekių eksportas į ES (įskaitant Jungtinę Karalystę) sudaro 62 procentus viso prekių eksporto.

Primename, jog šalies išstojimo iš

Europos Sąjungos teisinis pagrindas Lisabonos Sutarties 50 str., pagal kuri numatyti šie žingsniai:

- JK praneša Europos Vadovų Tarybai (EVT) apie norą aktyvuoti Sutarties 50 str. ir išstoti iš ES.
- EVT nustato derybines gaires.
- Vyksta išstojimo derybos (paskiriamas ES derybininkas).
- Derybos vyksta 2 metus (nebent vienbalsiai būtų nuspręsta kitaip).
- Taryba, sustiprinta kvalifikuota balsų dauguma (72 proc. dalyvaujančių šalių, turinčių 65 proc. visų dalyvaujančių šalių gyventojų), gavusi EP pritarimą, sudaro Išstojimo susitarimą.
- Išstojimo susitarimo nereikia ratifikuoti šalyse narėse.
- Kol nepasibaigęs JK iš ES išstojimo procesas, JK galioja visos ES teisės ir pareigos.
- Lygiagrečiai deryboms dėl išstojimo sutarties turėtų vykti derybos dėl naujos ES-JK sąrangos sutarties. Kad ji prasidėtų, reikalingas JK atitinkamas pareiškimas, kuriame būtų nurodyta, kokių santykių nori.

Finansų ministerijos info

Didžiosios Britanijos ekonomikai žadami išbandymai

Antrąjį šių metų ketvirtį Didžiosios Britanijos ekonomika paaugo 0,5 proc. Vis dėlto panašu, kad ūkio plėtros laikai eina į pabaigą.

„Iki referendumo dėl narystės Europos Sąjungoje (ES) ekonomikai sekėsi visai gerai, bet jau greitai viskas gali apsiversti aukštyn kojom, – teigė ekonomikos analitikas Samuel Tombs. – Jau žymiai smuko vartotojų pasitikėjimo indeksas, o ir prieš mėnesį surinkti duomenys daug niūresni“.

Iki referendumo Didžiosios Bri-

tanijos ekonomika sėkmingai stiebėsi į viršų, po balsavimo rezultatų smarkiai krito vartotojų ir verslo pasitikėjimas. Dėl to gali sumažėti investicijų ir netgi smukti vidaus vartojimas, pastaraisiais metais kaip tik ir stūmęs į priekį šalies ekonomiką.

Po „Brexit“ smuko gamintojų pasitikėjimas. Apklausų rezultatai rodo, kad ūkinė veikla šiuo metu silpniausia nuo paskutinės recesijos laikų.

ELTA

„Brexit“ aviakompanijai „Easyjet“ jau atsirūgo

Didžiosios Britanijos aviakompanijos „Easyjet“ vadovė Carolyn McCall pranešė, kad Jungtinės Karalystės sprendimas išstoti iš Europos Sąjungos bendrovei jau kainavo 40 mln. svarų (48 mln. eurų).

Jos teigimu, po britų referendumo

smukus svoro kursui, kompanijos išlaidos vos per keturias savaites padidėjo 40 mln. svarų, nes už aviacinį kurą kompanija moka JAV doleriais.

Svaro kursas JAV dolerio atžvilgiu nuo birželio 23 d. Britanijoje įvykusio referendumo smuko jau 10 proc.

Katastrofiškai smuko JK vartotojų pasitikėjimas

Didžiosios Britanijos vartotojų pasitikėjimas šalies ekonomika liepą nusilpo labiausiai per daugiau kaip 26 metus.

Įmonės skaičiuojamas pasitikėjimo indeksas šį mėnesį, palyginti su birželiu, smuko 11 punktų iki minus 12 punktų ir mėnesio nuosmukis buvo didžiausias nuo 1990 metų kovo mėnesio.

2015 metų liepą šis indeksas sudarė 4 punktus, taigi per metus jis smuko 16 punktų.

Pasitikėjimo indeksas liepą taip pat buvo prastesnis negu minus 9 punktų pasitikėjimo lygis, užfiksuotas pagal neeilinės apklausos, atliktos po referendumo dėl „Brexit“.

Šį mėnesį, palyginti su birželio mėnesiu, smuko visi penki bendro indekso subindeksai.

Subindeksas, rodantis vartotojų lūkesčius dėl bendros ekonominės padėties šalyje per kitus dvylika mėnesių, krito 19 punktų iki minus 33 punktų. Pernai liepą šis rodiklis sudarė minus 1 punktą.

Subindeksas, rodantis vartotojų požiūrį į ekonominę padėtį per ankstesnius dvylika mėnesių, nusileido 12

Energetiniai gėrimai dažniausiai domina vaikus. Boostmyproduct.com nuotr.

punktų iki minus 25 punktų. Pernai liepą šis rodiklis sudarė minus 1 punktą. Subindeksas, rodantis britų požiūrį į asmeninę finansinę padėtį per ankstesnius dvylika mėnesių, sumenko 7 punktais iki minus 1 punkto, o subindeksas, rodantis jų lūkesčius dėl asmeninės finansinės padėties per kitus dvylika mėnesių, smuko 9 punktais iki taip pat minus 1 punkto. Pernai liepą šie rodikliai sudarė atitinkamai 4 ir 6 punktus.

Subindeksas, rodantis vartotojų pasirengimą leisti pinigus stambiais pirkiniais, šį mėnesį krito 11 punktų iki minus 2 punktų. Pernai liepą jis sudarė 11 punktų.

„Mažosios Lietuvos enciklopedinis žinynas“ – vertinga knyga

VYTAUTAS ŽEIMANTAS

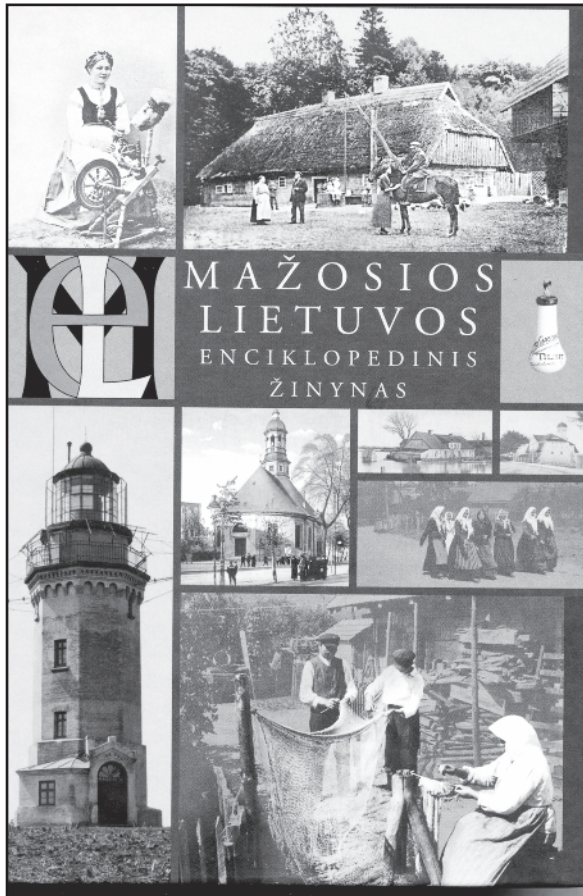
Vilniuje Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras kartu su Šiaurės Amerikoje veikiančiu Mažosios Lietuvos fondu išleido „Mažosios Lietuvos enciklopedinį žinyną“. Knyga skirta Mažajai Lietuvai, gražiais pasiekimais ir skaudžiais netekimais paženklinam kraštui, kurį šiandien dalijasi net trys valstybės. Šiaurinė Mažosios Lietuvos dalis, Nemuno dešinysis krantas – Lietuvoje, iš centrinės dalies atsirado politinis naujadaras – Rusijos Kaliningrado sritis, pietinę valdo Lenkija.

Reiktų pasidžiaugti, kad tai jau trečias rimtas bendras šių dviejų leidėjų projektas, skirtas Mažajai Lietuvai. 2014 metais jie panašų žinyną išleido anglų kalba (Consice Encyclopaedia of Lithuania Minor), o 2000–2009 metais ir keturtomę „Mažosios Lietuvos enciklopediją“. Visus šiuos leidinius inicijavo, didžiąja dalimi finansavo ir konkrečiais darbais bei sukaupia medžiaga rėmė Mažosios Lietuvos fondas, nuo 1985 metų veikiantis JAV ir Kanadoje. Šie trys leidiniai tapo didžiausiu ir reikšmingiausiu Fondo remtu ir kartu su Lietuvoje dirbančiais Mažosios Lietuvos tyrėjais bei leidėjais įvykdytu bendru projektu, kurio iniciatorius ir pagrindinis tvarkytojas iki mirties buvo žinomas mažlietuvis, prof. dr. Vilius Pėteraitis, 1914 m. gimęs Vaidauguose, netoli Klaipėdos, gyvenimo kelią užbaigęs 2008 m. už Atlanto, Toronto mieste.

Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, dabar išleides „Mažosios Lietuvos enciklopedinį žinyną“, turėjo nuoširdžius sąjungininkus. Žinyno rengimą globojo Mažosios Lietuvos fondo pirmininkas Vilius Algirdas Trumpjonas, jam mirus – prof. Jurgis Arvydas Anysas, gyvenantis Čikagoje. Žinyno turinį formavo Redakcinė kolegija, vadovaujama jos vyriausiojo redaktoriaus prof. Vaclovo Bagdonavičiaus bei Redakcinės kolegijos prezidento akademiko Zigmo Zinkevičiaus. O redakcinėje kolegijoje sėkmingai darbavosi Antanas Račis, Algirdas Matulevičius, Danutė Valentukienė, Vytautas Kaltenis, Vytautas Gocentas, kiti.

Pasak prof. V. Bagdonavičiaus, šio žinyno leidėjai nepretendavo aprėpti visą Rytų Prūsiją, jos istoriją bei visus ja susijusius reiškinius ir objektus. Žinyno leitmotyvas siauresnis – tik toji Rytų Prūsijos teritorijos dalis, kurioje nuo seno gyveno lietuvių ir kitų baltų – prūsų, kuršių, skalvių, nadruvių, sūduvių gentys. Nors nustatyti šios teritorijos ribas, ypač pietinę, yra nelengva. Leidėjų pateiktuose Mažosios Lietuvos žemėlapiuose yra nurodomi keli pietinės sienos variantai. Mano nuomone tiksliausiai šią ribą 1989 metais pavaizdavo daktaras Algirdas Matulevičius, kruopščiai ištyręs čia gyvenusių žmonių tautinę sudėtį.

Žinyne svarbiausias dėmesys koncentruojamas į lietuvininkų, kaip etninės grupės, savitumo, jų kultūros išskirtinumo atskleidimą. Būtent to pasigendama Rytpūsiaiams skirtoje literatūroje, skelbtoje kitomis kalbomis. Ir ši lietuviško etnosu pažinimo spraga dabar iš esmės yra užpildyta. Padaryta tai Rytpūsiais besidominčiam skaitytojui neįkyriai, profesionaliai, netvirtinant, kad čia tebūta tik lietuviškojo etnosu ir kad tik jis teįspaudęs savo kultūros pėdsakus. Lietuviškasis šio krašto istorijos dėmuo atskleidžia-

Žinyno viršelis. Dailininkas Alfonsas Žvilius.

mas atsiremiant į bendrąją istorinį kontekstą, jame reginti ir kita, pagrindinė, jame veikusi – vokiškąją – subjektą bei lietuviškojo etnosu sąveiką su juo.

Mažosios Lietuvos enciklopedinis žinynas sudarytas iš trijų dalių: pirmoji – istorija, ekonomika, kultūra, antroji – gyvenvietės, trečioji – biografijos. Pirmoje dalyje pateikiamos istorinės žinios apie Mažąją Lietuvą – apibrėžiama jos teritorija, vardas, apibūdinami jos gyventojai. Rašoma apie prūsų, vakarinių lietuvių ir kitų baltų gentis, Vokiečių ordino užkariavimus, Prūsijos valstybės įkūrimą, jos raidą, didžiąją maro epidemiją ir jos padarinius, socialines ir politines reformas, vykusius karus ir su jais susijusius istorinius lūžius. Istoriniame fone pateikiamas lietuvininkų kaip savitos etninės grupės susiformavimas, atskleidžiami jos unikalūs bruožai.

Daug vietos skiriama kultūriniam gyvenimui, ypač švietimui, religijai, spaudos leidybai, dailei, etninei kultūrai. Atskleidžiami lietuvininkų tapatybės ženklai ir jų kultūros išskirtinumas, parodoma Mažosios Lietuvos reikšmė visos Lietuvos kultūrai. O ji buvo tikrai nemaža. Mažojoje Lietuvoje pasaulį išvydo pirmoji lietuviška knyga, pirmoji lietuvių gramatika, pirmasis lietuviškas laikraštis, pirmoji poema, pirmoji dainų šventė ir pan. Čia gyveno, dirbo ir kūrė Martynas Mažvydas, Liudvikas Gediminas Rėza, Kristijonas Donelaitis, Vydūnas, kiti garsūs žmonės, iš čia lietuvišką sąmonę žadino „Aušra“, „Varpas“. Apie tai rašo profesoriai Eduardas Gudavičius, Zigmantas Zinkevičius, Domas Kaunas, Gintaras Beresnevičius, Darius Petkūnas, Ingė Lukšaitė, Albertas Juška, kiti.

Žinyne plačiai aprašoma Klaipėdos krašto isto-

rija ir ekonomika. Klaipėdos (vokiškai – Memel) istorija sudėtinga, įvairiai traktuojama, yra net teigiančių, kad Klaipėdos vardas – tai lietuvių sugalvotas naujadaras. Todėl, manau, kad būtų geriau, jei į žinyną būtų įdėtas ir Casparo Hennebergerio „Prūsijos žemėlapis“ (Prussia vetus, iš atlaso „Alt und Neus Preussen“), pasirodęs 1684 metais Frankfurte ir Leipcige, kuris įdomus tuo, kad manding pirmą kartą žemėlapiuose Klaipėdos miestą įvardija ne Memeliu, bet Cleypeda.

Antroje dalyje pateikiami lietuviškiausios krašto dalies gyvenviečių aprašymai. Tai – 165 miestų, miestelių, valsčių ir parapijų centrų, didesnių kaimų istorijos. Didžiausi šios dalies straipsniai skirti Karaliaučiu, Klaipėdai, Tilžei, Šilutei, Ragainei, daug įdomių faktų galima rasti straipsniuose, skirtuose Įsrūčiui, Gumbinei, Labguvai, Juodkrantei, Nidai, Pagėgiams, Priekulei, Pyliavai, Tepliuvai, kitiems Mažosios Lietuvos miestams, miesteliams ir garsesniams kaimams.

Trečioje žinyno dalyje aprašyti Mažojoje Lietuvoje gimę, gyvenę ar veikę svarbesni politikos, visuomenės, kultūros, švietimo ir mokslo veikėjai, lietuviškosios raštijos pradininkai, tautosakos rinkėjai ir leidėjai, iškilūs dvasininkai ir kitų sričių žymūs veikėjai. Šioje dalyje stengiasi pateikti kuo daugiau lietuvių kilmės ar lietuvių kultūrai, tautinio tapatumo palaikymui nusipelnusių veikėjų biografijų.

Žinynas išėjo solidus, 584 puslapių, jame daugiau kaip 900 iliustracijų, gausu retų ir įdomių nuotraukų, daug žemėlapių. Pateikiama bibliografija, yra asmenų, gyvenviečių, dalykų rodyklės. Visa tai padės skaitytojui geriau orientuotis šioje informacijos gausoje.

Šioje knygos dalyje pasigedau tik informacijos apie šiuolaikinius žinomus Mažosios Lietuvos tyrėjus. Juo labiau kad praktiškai jie visi dalyvavo šio žinyno leidime, yra pagrindinių knygos straipsnių autoriai. Manau, kad skaitančiam šį žinyną tikrai būtų įdomu sužinoti, kas yra tie žinyno leidėjai, straipsnių autoriai. Paskelbta glausta informacija apie juos tik padidintų žinyno vertę.

Vartant naują žinyną, prisiminiau, kaip Mokslo Akademijoje per „Mažosios Lietuvos enciklopedijos“ pristatymą, daugelis kalbėjo, kad ties ją sustoti negalima, būtina kažką panašaus išleisti ir kitomis kalbomis. Ir motyvacija buvo svari: Vokietijai priklausiusią Mažąją Lietuvą dabar administruoja trys šalys, kiekviena turėdama savų interesų, lietuviai, rusai, lenkai, vokiečiai, na, ir kiti, žvelgia į tą kraštą per savo mąstymo prizmę. Tarptautinę reikšmę turintis objektas kelia suprantamą smalsumą, kurio viena enciklopedija, nors ir išsamia, bet išleista tik lietuvių kalba, nepatenkinsi. Būtina į skaitytoją prabilti ir pasaulyje populiariomis kalbomis, ir glaustesne, parankesne naudojimui žinyno forma. Anglų ir lietuvių kalbomis dabar toks žinynas jau yra. Manau, kad jį dar vertėtų išversti ir į vokiečių, rusų, galbūt ir į lenkų kalbas.

Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras ir Mažosios Lietuvos fondas, išleisdami „Mažosios Lietuvos enciklopedinį žinyną“ ir lietuvių kalba atliko labai reikšmingą darbą. Manau, kad ši knyga turėtų būti pas visus, kurie domisi Mažąją Lietuva, Lietuvos istorija, kultūra.

Daktaras Algirdas Matulevičius šiam žinynui parašė net 23 straipsnius.

Vytauto Žeimanto nuotraukos

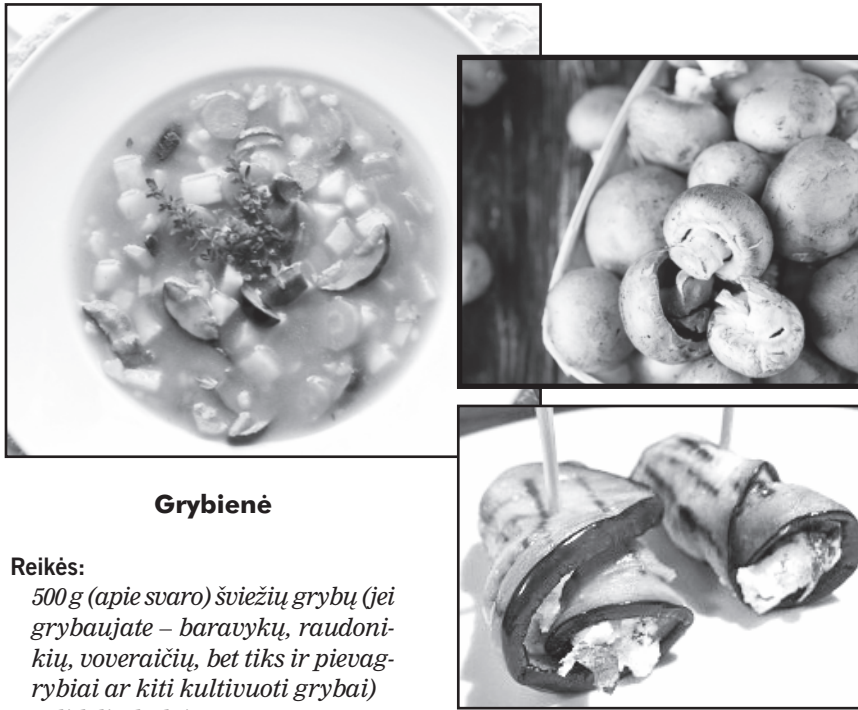

Žinyno kūrėjų grupė. Sėdi (iš k.): Vytautas Kaltenis, profesorius Domas Kaunas, akademikas Zigmantas Zinkevičius, profesorius Vaclovas Bagdonavičius.

MANO VIRTUVĖ

Iš miško ir sodo gėrybių

Kol dar vasara, džiauškimės gamtos dovanomis. Daržovės iš sodo ar turgaus, miško grybai, žalumynai turėtų rasti kelią į mūsų pietų stalą.

Grybienė

Reikės:

500 g (apie svaro) šviežių grybų (jei grybaujate – baravykų, raudonikių, voveraičių, bet tiks ir pievagrybiai ar kiti kultivuoti grybai)
4 didelių bulvių
1 morkos
4 šaukštų alyvuogių aliejaus
2 šaukštų sviesto
1 didelio svogūno, susmulkinto
jūros druskos, šviežiai maltų juodųjų pipirų
grietinės, petražolių (nebūtinai)

Grybus nuvalyti, nuplauti, nusausti ir supjaustyti kašnio didumo gabaliukais.

Gilioje keptuvėje įkaitinti alyvuogių aliejų ir sviestą. Susmulkintą svogūną pakepinti, kol gabalėliai taps permatomi. Tada į keptuvę sudėti paruoštus grybus, pasūdyti, pabarstyti pipirais ir kepti 10–15 minučių, kol grybai įgaus auksinį atspindį.

Nuskustas bulves ir morkas stambiai supjaustyti, sudėti į didesnį puodą, užpilti verdančiu vandeniu (vandens kiekis priklauso nuo to, kokio tirštumo sriubą jūs mėgstate) ir virinti apie 5–7 minutes. Tuomet sudėti apkeptus grybus ir ant mažos ugnies virinti dar 20 minučių.

Patiekiant galima įdėti grietinės ir pabarstyti kapotomis petražolėmis.

Baklažano suktinukai

Puiki idėja išskylai, nes jie labai skanūs kambario temperatūros.

Reikės:

1 didelio baklažano
100 g (3,5 oz) minkšto ožkos sūrio (arba tepamo varškės sūrio)
2 šaukštelių medaus
1 šaukšteliu smulkintų petražolių
2 šaukštelių šviežių kapotų mėtų alyvuogių aliejaus
medinių pagaliukų

Baklažaną nuplauti, nupjauti galus. Supjaustyti išilgai gana plonai, maždaug 0,5 cm arba 0,2 colio riekelėmis. Patepti aliejumi iš abiejų pusių ir apkepti įkaitintoje kepsninėje (galima ir orkaitėje, ant kepimo popieriumi išklotos skardos). Sūrį sutrinti šakute, sudėti žalumynus, medų ir išmaišyti. Užtepti mišinio ant kiekvieno baklažano griežinėlio ir suvynioti. Sutvirtinti smeigtuku. Viskas!

Skanaus!

Jūsų Indrė

Donna Babarskis, gyvenanti **Hickory Hills, IL**, laikraščio išlaidoms sumažinti paaukojo 57 dol. Nuoširdus ačiū už paramą.

Joseph V. Dėdinas, gyvenantis **Woodland Hills, CA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdus ačiū, kad remiate lietuvišką spausdintą žodį.

Roman Vanagūnas, gyvenantis **Winfield, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Jūsų paramos dėka dar ilgai gyvuos lietuviškas spausdintas žodis.

Ignas Budrys, gyvenantis **Lockport, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 60 dol. Jūsų parama padės skleisti lietuvišką žodį išsivijoje.

Genė Miglinienė, gyvenanti **Chicago, IL**, padovanodama prenumeratą A. M. „Draugo“ laikraščiu paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ

SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Remkime
Draugo fondą
www.draugofondas.org

ĮVAIRŪS

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu rusų ar lietuvių šeimoje. Didelė patirtis. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 773-640-3559.

■ Vyras ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo. Gali pakeisti, išleisti atostogų. Tel. 630-670-0813.

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su grįžimu namo, gali prižiūrėti ir vaikus, galimi pakeitimai. Tel. 331-245-5378 arba 331-245-5077.

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. 15 metų darbo patirtis, kalba angliškai, nevairuoja. Tel. 872-218-0098.

■ Moteris, turinti 20 metų ligonių slaugos darbo patirtį, ieško darbo su gyvenimu. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 630-280-1347.

■ Vyras ieško žmonių priežiūros darbo pakeitimų penktadieniais, šeštadieniais, sekmadieniais. Leгалūs dokumentai, vairuoja, patirtis, rekomendacijos. Tel. 708-465-6854.

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų
630-774-2136

Seikite savo siuntas
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rita
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Florist Queen
1620 Pebblewood Lane Naperville, IL 60563
Tel: 630-450-2014

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Atlantic Express Chicago
2715 W. 71 St. Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-2655

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-999-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigalkščių Užėja
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyna
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Julijai Švabaitei-Gylienei iškeliauvus į Viešpaties sodus

MARIJA REMIENĖ

Poetė, rašytoja, literatūros kritikė, ateitininkė, ateitininkų literatų korporacijos „Šatrija“ narė ir buvusi pirmininkė Julija Švabaite-Gyliene iškeliauo pas Viešpatį.

Ji gyveno permainingu laikotarpiu, kai okupacija lėmė daugelio žmonių likimus. Palietė ir jaunos, kultūringos Julijos Švabaitės šeimos likimą.

Poetė Julija Švabaite, Sūduvos dukra, gimė 1921 m. Čyčkuose, Vilkaviškio apskrityje. 1939 m. baigusi Vilkaviškio gimnaziją, 1939-1944 m. studijavo prancūzų kalbą ir literatūrą Kauno, Vilniaus ir Paryžiaus universitetuose. Nuo jaunų dienų ji priklausė ateitininkų organizacijai. Pasakodama apie savo jaunystę, ji vis prisimindavo, kaip slapta su draugėmis rinkdavosi pas gimnazijos kapelioną. Ateitininkų susirinkimuose Julija skaitydavo savo eilėraščius, ir susirinkimo dalyviai jai plodavo. Tada gimė jos pirmieji poezijos bandymai, kurie buvo spausdinami jaunimo leidiniuose.

Jaunos J. Švabaitės gyvenimo karselė sukosi nenusėjamai. Baigusi studijas, 1944 m., ji savo gyvenimą sujungė su teisininku Gyliu. Tačiau vedybina laime jiems teko džiaugtis neilgai. Artėjo antroji rusų okupacija. Tais pačiais metais jaunieji Gyliai pasitraukė į Vakarų, į Vokietiją. Pabėgėlių stovykloje Vokietijoje jie susilaukė dviejų vaikų. Sunkiai dirbdama augino šeimą. Trūko maisto ir drabužėlių vaikams. Prasidėjus emigracijai Gyliai išvyko į Australiją, kur susilaukė dar dviejų vaikų. Svetimose šalyse nebuvo pyragai. Savo gyvenimą Julija užsitikrino darbštumu, o apie rašymą nebuvo laiko nė galvoti.

Gyvendama įvairiuose pasaulio kraštuose, nuolat jautė Tėvynės, gimtųjų namų ilgesį. Kas gali atstoti mūsų mažos, bet labai gražios Lietuvos grožį? Eidama didžiuoju gyvenimo keliu, J. Gyliene svarstė apie jo prasmę ir vaikų likimą. Ji suprato, kad norint vaikams perduoti paliktos tėvynės dvasią, reikia lietuviškų mokyklų. 1960 m. Gylių šeima persikėlė į JAV. Pasikeitus gyvenimo sąlygoms Julija galėjo kurti. Tad nenuostabu, kad J. Gylienės kūrinuose Australijos ir Amerikos gamtovaizdžiai susipina su gražiausiomis kasdienybės smulkmenomis.

Su poete J. Švabaite-Gyliene susartėjau 1990 m., ruošiant moterų poečių vakarus. Pirmasis vakaras vyko 1990 m. Čikagoje, Jaunimo centre, kur savo poeziją skaitė būtent Julija. Po šio sėkmingo vakaro, 1991 m., pirkalbinau ne tik poetę Juliją, bet ir kitas poetes vykti į St. Petersburgą, Floridą, ir pakartoti programą. Dar po metų nuvykome net į Los Angeles, California. Visuomenei patiko moterų poezija, tie vakarai buvo gausiai lankomi. Nuo tų metų mano ryšys su Julija nebeutrūko.

J. Švabaitės poezija artima kiekvienam skaitytojui, ypač moteriai. Galbūt dėl to, kad jos eilėraščiai susiję su kasdienybe. Tačiau tą kasdienį pilkumą poetė išsako su moterišku žavesiu, intymumu. Jos įvaizdžiai konkretūs, be sentimentalių puošmenų. Jos eilėraščiai kalba iš širdies į širdį, ir skaitytojas jaučiasi tvirtai įjungtas į poetės išgyvenimus – ar tai būtų pusryčiai prie šeimos stalo, ar viešnagė pa-

Julija Švabaite-Gyliene tarp savo artimųjų, 2011 m.

Jono Kuprio nuotr.

siilgtame Vilniuje.

Julija yra išleidusi ir prozos knygų: kelionių į Lietuvą išpūdžius „Užuojautos namai“ (1991), apsakymų rinkinį „Geriausias vaistas“ (2002) bei melodramišką, emociingą kalbėsenos feministinį romaną „Stikliniai ramentai“ – apie moters dailininkės likimą („Draugo“ romano premija 1985 m.).

„Stikliniai ramentai“ buvo 38-asis „Draugo“ skelbtas ir premijuotas romanas. Po 1985 m. „Draugas“ daugiau neskelbė romanų konkursų. Aš jau buvau išitraukusi į „Draugo“ renginių komitetą, kai J. Gylienės knygos pristatymą nutarėm surengti ne Čikagoje, bet New Britain, Connecticut valstijoje, apie 50 mylių nuo Putnamo. Prikalbinau Juliją vykti kartu su manim į jos knygos sutiktuves ir kelioms dienoms pasilikti pas seseles Putname. Keliaavome drauge. Buvo gera proga pasikalbėti apie gyvenimą, kūrybą bei kultūrą. Ją supažindinau su lietuviška salele – Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo Vargdienių seserų kongregacija Putname, darbais ir aplinka. Toji kelionė mudvi sujungė visam gyvenimui.

Turiu prisipažinti – Julijos dėka pažinau Lietuvos poetus. Ji buvo mano patarėja rengiant poezijos dienas Čikagoje. Ilgais žiemos vakarais kalbėdavome telefonu apie pavasario poezijos renginius; kokius pasikviesti iš Lietuvos, nepamirštant ir mūsų išeivijos poetų bei literatų. Kalbėdama apie poetus bei rašytojus, ji nuklysdavo į savo praeities gyvenimo dienas. Po ankstyvos vyro mirties vaikai jau buvo paaugę, o jai teko uždirbti gyvenimui. Julija dirbo „Drauge“ administracijoje, 1963–1993 m. – technologe Illinois universiteto Odontologijos fakultete. Jos noras buvo kuo daugiau rašyti, bet dėl augančių vaikų ir ligonio vyro sunku buvo tai daryti. Savo mintis užrašydavo ant popierių tik vėlais vakarais. Tačiau ji neužsidarė vien šeimoje: parašė keletą kritikos straipsnių bei recenzijų, dalyvavo literatūros premijų skyrimo komitetuose. Ji buvo aktyvi ateitininkų „Šatrijos“ draugijos narė, o vienu metu – net pirmininkė.

J. Švabaitės eilės buvo spausdinamos „Drauge“, „Tėviškės žiburiuose“, „Metmenyse“, „Aiduose“. Savo kūrybą ji skaitė išeivijos lietuvių renginiuose. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę ji buvo apdovanota Lietuvos rašytojų sąjungos Salomėjos Nėries premija. 1994 m. ir išeivijos Rašytojų drau-

gija už eilėraščių rinkinį „Žiemos erkėtis“ J. Švabaitei paskyrė premiją (mecenatas – Lietuvių fondas). Aš turėjau garbės tą LF premiją įteikti.

Julijos gyslose tekėjo meilė tėvynei, kur ji augo ir mokėsi, kur ruošėsi laisvam, nepriklausomam gyvenimui, šviesesnei ateičiai. Pirmiesiems eilėraščių būdingi gimtinės vaizdai, šeimos santykių, moters jausmų temos. Visus traukia į tėvynę, nors ten jau nėra nei artimųjų, nei buvusių sodybų. Julija kelis kartus lankėsi Lietuvoje, buvo pagerbta Pavasario poezijos vakaruose bei jai skirtuose pobūviuose Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune.

Žmogus atsiskleidžia tik ką nors kurdamas. Kūrybai reikia laiko, o kartais ir viso gyvenimo. Kūryba – žmogaus palikimas būsimoms kartoms. J. Švabaite-Gyliene yra laiminga, išau-

ginusi lietuvišką šeimą, palikusi 10 savo kūrybos knygų. Ir ypač ji buvo Aukščiausiam dėkinga, kad leido jai sulaukti 95-rių metų. Kol jėgos leido, ji iš rankų neišleisdavo rožinio, jis jai duodavo stiprybės. Paskutiniaisiais metais Julija skundėsi, jog pirštai sustingo, ir ji nebegerai rašyti. Dar norėjo išleisti knygelę, bet nebuvo jėgų. Tačiau ji turėtų džiaugtis – kūryba įprasmino jos gyvenimą ir paliko ateinančioms kartoms.

Su Julija buvome ilgų metų bičiulės. Dažnai kalbėdavomės literatūros temomis. Iš jos daug sužinojau. Suvalkietišku užsispyrimu ji tvirtindavo: „Manęs nemokyk, aš labai gerai žinau literatūrą ir poeziją“.

Julijos Švabaitės-Gylienės, lietuviškos moters ir lietuviško žodžio puoselėtojos, gyvenimas yra ilga ištikimos meilės istorija. Lietuvių kalba jai buvo didysis turtas.

Liepos 30 d. (mirė 2016 m. liepos 22 d.), dalyvaujant gausiam būriui šeimos narių ir bičiulių, Julijos Švabaitės-Gylienės urna su palaikais buvo pervežta iš laidotuvių namų į Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos koplyčią, kur kun. dr. Algirdas Baniulis aukojo šv. Mišias, pasakė prasmingą pamokslą ir lydėjo į Šv. Kazimiero kapines.

Julijos prasmingai nugyventas gyvenimas žemėje neišnyks be pėdsako – lieka jos vaikai, dvi dukros – Aušrelė ir Jurgita bei du sūnūs – Linas ir Saulius, ir dvylika, kaip apaštalų, vaikaičių bei aštuoni provaikaičiai.

Julija jau džiaugiasi, su artimaisiais sėdėdama ant savo „Vėlių suolo“.

Remis Bistras

Atkelta iš 7 psl.

Ir, iš tikrųjų, yra nelengva pasirinkti šią sritį. Kartais net gali tekti užstatyti namą. Aš taip pat atsimečiau, kad buvo momentų, kai „Vittamed“ veiklą turėjau finansuoti iš savo kreditinės kortelės. Bet aš tikėjau ir po poros mėnesių pritraukiau 10 mln. investiciją. Rizika.

Lietuvos gyvybės mokslų startuoliai auga ir keičiasi. Labai malonu stebėti teigiamus pokyčius. Dauguma gyvybės mokslų ir farmacijos kompanijų, kurios kažkada priklausė Sovietų Sąjungos struktūroms, yra parduotos ir komercializuotos. O dabar jau auga kitos firmos. Bet, kaip ir minėjau, trūksta išvystytos ekosistemos: pasaulinio garso mokslininkų, universitetų, kurie orientuojasi į biotechnologijas ir medicinines įrangos vystymą, tikrai aukšto lygio ligoninių, kur tyrimai galėtų būti atliekami, fokusuotos valstybės paramos ir rizikos kapitalo ondu, kurie pastatytų startuolius ant kojų. Nes kapitalas gyvybės mokslų startuoliui yra kaip kraujas.

– Ką veikėte anksčiau, prieš atvykdamas į JAV?

– Prieš tai gyvenau Berlyne. Mano buvusi žmona buvo iš Rytų Berlyno.

Mes susipažinome Maskvoje, aš studijavau PhD Maskvos universitete, psichologijos srityje. Vėliau persikėlėme į Rytų Berlyną, gyvenome prie pat sienos ir po trijų mėnesių ta siena sugriuvo – buvo labai malonu matyti. Dar turiu nemažą maišelį tikros sienos liekanų su graffiti. Berlyną skirianti siena buvo už 3–5 metrų nuo mano namų. Buto langai buvo nukreipti į „Checkpoint Charlie“. Kai gimė mano vaikas, Vokietija jau buvo suvienyta. O tas kelias, kuriame anksčiau patuliavo kareiviai su automatais, labai buvo geras vaikus mokyti važinėti dviratuku. Gyvenimas keičiasi, kaip matote, akivaizdžiai.

Esu gimęs Šilutėje, labai gražus miestas, labai mėgstu į ją grįžti. Lietuvoje šiek tiek dirbau Vilniaus universitete, Psichologijos katedroje.

– Kur daugiausiai išmokote apie gyvybės mokslus?

– Daugiausiai išmokau farmacijos kompanijoje „Novartis“. Pradėjau nuo licencijavimo ir verslo vystymo. Man tikrai pasisekė, nes dirbant pasaulinėse kompanijose yra didelė komanda žmonių, į kuriuos galima kreiptis ir kurie supažindina su pagrindinėmis technologijomis, klinikiniais tyrimais, problemomis ir t. t. Gyvybės mokslų sritį išmokau per darbą.

VISI MĖGSTA KINĄ

„Star Trek: Beyond”

GYTIS KRIAUCIŪNAS

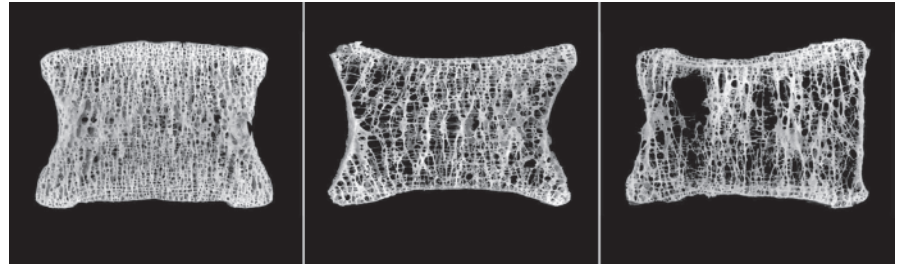
Šis filmas, trečiasis iš naujos „Star Trek” filmų serijos, prasideda, kai erdvėlaivis „USS Enterprise” atvyksta į kosminę bazę Yorktowne, kad įgula galėtų pailsėti ir papildyti savo atsargas. „USS Enterprise” kapitonas James Kirk nueina pas admirolą įteikti prašymą dėl viceadmirolo pozicijos. Admirolas jo paklausia, ar Kirk pasakė savo draugui Spock, kad planuoja palikti „USS Enterprise”. Kirk atsako, kad dar ne, bet pasiūlo jį į savo vietą. Kai jis išėjo iš susitikimo, bazės kontrolė sustabdo mažą erdvėlaivį, kurio keleivė prašė pagalbos. To mažo erdvėlaivio valdytoja pasakė Kirk ir kitiems, kad jos pagrindiniame erdvėlaivyje įvyko avarija, jis nusileido ant planetos arti Yorktowno bazės ir negali iš ten pakilti. Kirk surenka savo įgulą ir paruošia „USS Enterprise” skristi į pagalbą. Artėjantį „USS Enterprise” užpuola šimtai mažų raketų ir siaubingai sudaužo. Kirk bando gintis kaip gali, bet kai raketos tarsi kaip strėlės išsimeigia į laivą ir jį išilaužia svetimi kareiviai, jis savo įgulai liepia bėgti iš „USS Enterprise”. Kirk pabėga paskutinę sekundę ir mato, kai jo laivas atsitrenkia į planetą. Jis suranda tik draugą Chekov. Ar jiems pavyks išsigelbėti? Kad tai sužinotumėte, – teks žiūrėti filmą.

Šiame filme vaidina tie patys aktoriai, kurie vaidino pirmuose dviejuose filmuose. Kapitoną James T. Kirk vaidina Chris Pine („Into the Woods”), Spock vaidina Zachary Quinto („American Horror Story”), Leonard McCoy vaidina Karl Urban („Dredd”, „Lord of the Rings”), o Pavel Chekov vaidina Anton Yelchin („Hearts in Atlantis”). Nors aktoriai nėra labai žinomi, jie yra tikri meistrai. Kadangi tai jų trečias filmas kartu, galima pajusti, kad aktoriai yra labai susigyvenę. Verta paminėti, kad kai šis filmas buvo baigtas filmuoti, aktorius, kuris vaidino Spock (Leonard Nimoy), mirė. Dar liūdniau, kad kelias savaites prieš filmui išeinant į ekranus, tragiškai žuvo Anton Yelchin. Šis filmas yra jam dedikuotas.

Atidarymo savaitgalį filmas uždirbo net 88,5 milijonų dolerių. Filmų vertinimo svetainėje „Rotten Tomatoes” filmas yra įvertintas 83 proc.; kita vertinimo svetainė – IMDB skyrė jam 7,5 iš 10 taškų. Mano tėvui („Star Trek” mėgėjas) filmas labai patiko. Ir aš galvoju, kad filmas yra neblogas ir daugiau jam 8/10 taškų. Jeigu spėsitė, verta jį žiūrėti kino teatre. Filmas skirtas asmenims nuo 13 metų (PG-13), bet vaikai nuo 10 metų jau gali eiti. Palyginus su kitais PG-13 filmais, šis yra šiek tiek ramesnis.

SVEIKATA

Osteoporozės galima išvengti

Dar visai neseniai net gydytojai buvo įsitikinę, jog kaulų retėjimas esąs visai normalus senėjimo procesas, prieš kurį medicina bejėgė. Šiuolaikinis mokslas paneigė šią teoriją. Šiandien bet kuri moteris gali išlikti žvali, sveika ir aktyvi iki vėlyvos senatvės.

Nors osteoporozę šiandien galima išgydyti – vis dėlto geriau jos visai išvengti. Kuo anksčiau pradėsime jos profilaktiką, tuo menkesnė bus rizika apskritai susirgti.

Osteoporozės specialistas iš Miuncheno, profesorius Reiner Bartl sukūrė tokią 9 pakopų profilaktikos programą:

1. Kalcio gausus maistas. Suaugę turėtų kasdien gauti 1 000 mg kalcio. Šis kiekis pasiekiamas, pavyzdžiui, 1 indeliu jogurto, 1 stikline pieno ir 100 g sūrio. Kas vartoja per mažai pieno produktų, ši poreikį gali patenkinti kalcio tabletėmis, geriausia kartu su vitamina D.

2. Pakankamas aprūpinimas vitaminais. Ypač svarbus vitaminas D. rekomenduojamas kiekis 1 000 IE.

3. Būtina kreipti dėmesį į strėnas. Stotis lengvai, bet tiesiai, nesikūprinant. Sėdint nugara taip pat turi būti tiesi. Keliant sunkumus nuo žemės reikia lengvai sulenkti kelius ir atsistoti su tiesia nugara. Vengti kūprinimosi atliekant buitines darbus.

4. Reguliarus sportas. Plaukimas šiuo atveju nenaudingas – nuo plaukymo kaulų tankis nedidėja, nes vandenyje traukos jėga sumažėja.

5. Nerūkyti. Tuo jūs perpūs sumažinsite osteoporozės riziką.

6. Stengtis mažiau vartoti kalcį mažinančių maisto produktų.

7. Pasirūpinkite, kad jūsų svoris būtų idealus. Pernelyg lieknos moterys gauna per mažai kalorijų ir tuo pačiu per

mažai „statybinės medžiagos” kaulams.

8. Stenkitės nevartoti jokių medikamentų, kurie kenkia kaulams.

9. Kuo anksčiau nustatyti ir pradėti gydyti kaulams kenkiančias ligas: diabetą, poliartritą, žarnyno uždegimus.

Kalcį naikinantys produktai

Alkoholis. Dideli alkoholio kiekiai kenkia kaulams ir pažeidžia kepenis, kurios paprastai suaktyvina vit. D.

Kofeinas. Kofeinas sustiprina kalcio ir magnio išsiskyrimą su šlapimu. Kas nenori sumažinti kavos kiekio, turėtų su kiekvienu puodeliu išgerti stiklinę pieno. Nepatartina gerti daugiau kaip keturių puodelių per dieną.

Cukrus. Jis trukdo žarnynui paimti kalcį iš maisto ir stimuliuoja rūgščių gamybą skrandyje – kas taip pat trukdo įsisavinti kalcį.

Druska. Druska skatina hipertenziją. Žmonės, turintys aukštą kraujo spaudimą, daugiau pašalina kalcio su šlapimu ir dažniau serga osteoporozė. Rekomenduojama kasdien suvartoti ne daugiau kaip 25 g druskos.

Baltymai. Skaidantis baltymams susidaro rūgštys, kurios prieš joms pašalinant per inkstus neutralizuojamos kalciumu. Kai žmogus vartoja labai daug baltymų, jis gali prarasti daug kaulams reikalingo kalcio.

Rūgštingumą didinantys produktai. Mėsa ir dešros padidina organizmo rūgštingumą. Šios rūgštys turi būti neutralizuojamos šarminėmis medžiagomis, daugiausia kalciumu. Kai kalcio trūksta, jo paimama iš kaulų.

Parengta pagal Alfa.lt

Jauniems rūpi valstybė

Atkelta iš 1 psl.

„Atėjo laikas atsigręžti į tyliąją Lietuvos žmonių daugumą – į sąžiningai dirbančius ir dirbusius piliečius, nusipelnčius vakarietiškos gerovės. Kartu su kursime tokią valstybę, kuri yra verta savo žmonių, kuria galėtume tikėti, pasitikėti ir didžiuliu. Mūsų vizija – teisinga ir pasididžiavimo verta Lietuva. Savo plane Lietuvai pateikiame konkrečius pasiūlymus, kaip šios vizijos ketiname pasiekti”, – sako „Naujo plano Lietuvai” kūrėjai.

Jų prioritetai iki 2021 metų yra:

- Lietuvos ūkį paversti gerai apmokamas darbo vietas kuriančia ir tarptautiniu lygiu konkurencinga, eksportu paremta ekonomika, taip realiai sprendžiant Lietuvai opiausias masinės emigracijos ir senstancijos visuomenės problemas;
- įgyvendinti būtinas pertvarkas, kad švietimo sistema šalyje kiekvienam to

siekiančiam suteiktų geriausią išsilavinimą; iš pagrindų modernizuoti valstybės valdymo sritį, nuosekliai mažinant biurokratinę naštą, užtikrinant aukščiausios kokybės viešąsias paslaugas ir sukuriant permainingą lyderystę pasižyminčią valstybės tarnybą.

Visą planą rasite www.naujasplanas.lt.

Ekonometrinis modeliavimas parodė, kad įgyvendinus šį TS-LKD, kartu su ekonomikos ir finansų ekspertais parengtą planą, iki 2021 metų pasieksime:

1250 Eur vidutinį darbo užmokestį
400 Eur vidutinę pensiją
147 000 naujų darbo vietų
80 000 namo grįusių lietuvių
6,88 mlrd. papildomų investicijų

ELTA ir TS-LKD info

TS-LKD pirmininkas Gabriėlius Landsbergis ir ekonomistas Gitanas Nausėda. Dainiaus Labučio (ELTA) nuotraukos

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Rugpjūčio 6–12 d. tėvų pranciškonų** vasarvietėje (Franciscan Guest House, 26 Beach Ave., Kennebunk, ME 04043) vyks Ateitininkų sendraugių studijų ir poilsio savaitė. Daugiau informacijos apie programą el. paštu: vygantaite.sabaliene@gmail.com (Monika Sabalienė). Kambarius vasarvietėje galima užsisakyti el. paštu: info@franciscan-guesthouse.com arba paskambinus tel. 207-967-4865.

■ **Rugpjūčio 13 d., šeštadienį, 11 val. r. bei rugpjūčio 14 d., sekmadienį, 12 val. p. p.** Schuylkill Mall (route 61 and I-81, Frackville, PA 17893) vyks kasmet rengiamos Lietuvių dienos. Jūs laukia šokiai, muzika, skanus maistas ir kitos linksmybės. Visi labai laukiami!

■ **Rugpjūčio 21–28 d. Neringos stovykloje** (147 Neringa Rd., Brattleboro, VT 05301) vyks menų ir sveikatingo poilsio stovykla suaugusiems „Meno8Dienos“. Kviečiame visus registruotis Neringos internetinėje svetainėje: neringa.org/lt_forms.html. Daugiau informacijos el. paštu: danguole@kuolas.com (Danguolė Kuolienė).

■ **Rugpjūčio 28 d., sekmadienį, 12 val. p. p.** Pasaulio lietuvių centre (14911 127th St., Lemont, IL 60439) vyks PLC lauko gegužinė. Renginyje skambės muzika, veiks loterija, bus pardavinėjami gaivūs gėrimai bei lietuviški užkandžiai. Veiks lietuviškų gaminių mugė. Daugiau informacijos paskambinus tel. 630-257-8787. Visi labai laukiami!

■ **Rugsėjo 17 d., šeštadienį, 8 val. v. šv. Kazimiero** parapijos didžiojoje salėje (3855 Evans St., Los Angeles, CA 20027) vyks Irunos bei Mariaus Jampolskio nuotaikingas pasirodymas „Viskas baigta“. Daugiau informacijos el.

paštu: richardshow@yahoo.com arba tel. 323-360-7786 (Ričardas).

■ **Spalio 1–2 d., šeštadienį-sekmadienį, Šv. Kazimiero** lietuvių parapijoje (2718 St., George St., Los Angeles, CA 90027) vyks 30-toji Lietuvių dienų šventė. Lietuviškas maistas, gėrimai, meno kūriniai, muzika ir šokiai! Renginyje taip pat pasirodys Andrius Mamontovas su grupe „Dainavos“ ansamblis, „LB Spindulys“, „Tolimi aidai“ bei daugybė kitų dainininkų ir šokėjų. Daugiau informacijos tinklalapyje ltdays.com. Visi labai laukiami!

■ **Spalio 8 d., šeštadienį, planuojama 3 dienų** piligriminė kelionė autobusu į Šiluvos Dievo Motinos koplyčios, esančios Washingtono bazilikoje, 50-ties metų jubiliejaus minėjimą. Išvykimas – šešt., spalio 8 d., 6 val. r. Sugrįžimas – pirm., spalio 10-osios vakare. Registruotis misijos raštiniėje. Daugiau informacijos tel. 630-257-5613 arba el. paštu: matulaitismission@gmail.com.

■ **Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje** kviečia visus spalio 9 d. Čikagos maratone ketinančius bėgti ir jam užsiregistravusius bėgikus prisijungti prie akcijos „Lietuviai Čikagos maratone“ ir burtis į vieningą komandą. Registracija el. paštu: agne.vertelkaite@urm.lt arba paskambinus tel. 312-397-0383. Žinutėje nurodykite savo vardą ir pavardę, telefono numerį, el. pašto adresą ir reikalingų marškinėlių dydį. Taip pat kviečiame visus sirgalius dalyvauti maratone ir palaikyti saviškius sirgalių zonoje ties 17 maratono mylia, prie Illinojaus universiteto Čikagoje vakarinėje Halsted gatvės pusėje, šiek tiek į pietus nuo Polk gatvės. Lauksime visų pasipuošusių lietuviškais marškinėliais, kepuraitėmis ir nešinių trispalvėmis.

Futbolininkas D. Aršakianas iš Trakų keliasi į Čikagą

Praradęs sezoną geriausiu jaunu Lietuvos futbolo A lygos žaidėju išrinktas, o šį sezoną kartu su Tomu Radzinevičiumi geriausiu puolėju pripažintas „Trakų“ žaidėjas armėnas Davidas Aršakianas palieka Lietuvą ir karjerą tęs JAV „Chicago Fire“ klube. Amerikiečiai perpirko trejus metus su riteriais galiojusią sutartį.

„Čikagos klubas Davidu susidomėjo prieš gerus metus bei nuolat stebėjo jo žaidimą. Dabar amerikiečių klubas susiduria su problemomis puolime, tad sulaukėme pasiūlymo ir jį priėmėme. Šis sandoris geras tiek klubui, tiek žinomai, pačiam žaidėjui, kuris keliasi į aukštesnio pajėgumo lygą“, – sprendimą komentavo „Trakų“ sporto direktorius Virmantas Lemežis.

„Trakų“ sporto klubo nuotr.

D. Aršakianas tapo antruoju „Trakų“ futbolininku per pusmetį, kurio sutartis yra perpirkta. Metų pradžioje su riteriais atsisveikino Rokas Stanulevičius, kuris karjerą tęsia Izraelyje.

ELTA

Advokatas

VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolos

duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Meilutytę matysime pirmadienį, rugpjūčio 8 d.

Rugpjūčio *Swimming World* žurnalas pateikia Rio olimpiinių žaidynių plaukimo pasekmių spėjimus. Amerikietė Lilly King, kuri atstovauja Indiana universitetui, 100-to metrų krūtine rungtyje pasaulyje pirmąją maždaug pusę sekundės ir – sako *Swimming World* korespondentė – nėra daug abejonų, kad ji turėtų laimėti aukso medalį. Tačiau ji turės pakankamai varžovių. Po metų nenorėto „poilsio“, pasaulio rekordo savininkė Rūta Meilutytė įjungė „greičiausią pavara“ ir vėl nuotolį nuplaukė greičiau, nei minutė šešios sekundės. Julija Efimova, kuri dėl uždraustų vaistų naudojimo buvo antrą kartą savo karjeroje diskvalifikuota, yra įrašyta į Rusijos plaukikių sąrašą ir dėl dopingo tikrintojų paskelbto „malonės“ sprendimo jai gali būti leista dalyvauti. Taip pat toje rungtyje yra pasaulyje ketvirtą greičiausią laiką turinti Katie Meili iš North Carolina ir ji Amerikai gali pelnyti antrą medalį. Olimpines žaidynes Amerikoje rodys NBC televizijos kanalai. Plaukimo varžybos prasideda šeštadienį, rugpjūčio 6 d. ir baigiasi šeštadienį, rugpjūčio 13 d.

ab

#Dainava60

Dainavos stovyklos 60 metų jubiliejus

ŠEŠTADIENIS rugsėjo 3 d.

12:00 v.p.p. (EST) Vėliavų pakėlimas ir Dainavos 60 m. jubiliejaus savaitgalio atidarymas

12:30 Pietūs

1:15 Maudymasis, sportas, žaidimai
☒ Skautų vedamos, gamtos takeliu, iškylos

4:30 Bendras dainavimas

5:15 Kryžių kalne Dainavos stovyklos ikūrėjų pagerbimas

6:00 Vėliavų nuleidimas

6:15 Iškilminga vakarienė

7:30 Meninė programa - Chicago's Dainavos ansamblio vyrų vienetas

9:00 Šokiai ir vaisės

PIRMADIENIS rugsėjo 5 d.

9:00 v.r. (EST) Keliamės

9:30-10:00 Pusryčiai

10:15-1:00 Pasigrožėkite Dainavos stovyklos gamta ir atsisveikinkite su senais bei naujais draugais

SEKMADIENIS rugsėjo 4 d.

8:15 v.r. (EST) Keliamės

9:00 Vėliavų pakėlimas

9:15 Pusryčiai

10:15 DAINAVA - 60 METŲ - PRAEITIS
- Juozas Polikaitis
DAINAVA - ATEITIS
- Rima Birutienė

12:30 Pietūs

1:30-3:00 Dainavos narių metinis suvažiavimas

1:30-3:30 Vaikams maudymasis, sportas, žaidimai

4:00 Šv. Mišios - t. Lukas Laniaskas, SJ

5:00 Dainavos 60 m. skaidrių montažas

6:15 Vėliavų nuleidimas

6:30 Vakarienė

8:00 Laužas

9:30 Naktipiečiai

Tegyvuoja Dainava!

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins laikraščio gyvavimą daugeliui metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500